

Cégbíróságok vs. fantomcégek

Jelige: Schmerling

„A cégbíróság nem lajstromozó hivatal, hanem a törvényszerűség, a legalitás őre.”

Kuncz Ödön

Tartalomjegyzék

1. Bevezető gondolatok.....	4
2. A fantomcégek.....	6
2.1. A fantomcégek fogalmi körülhatárolása	6
2.2. A fantomcégeknek az általános törvényességi felügyeleti és a megszüntetési eljárásokkal való kapcsolata.....	9
3. A törvényességi felügyeleti eljárás megindítása.....	13
3.1. A cégbíróság eljárása hivatalból.....	13
3.2. A cégbíróság eljárása kérelemre	14
3.2.1. Általános törvényességi felügyeleti eljárást kezdeményező kérelem	14
3.2.2. A megszüntetési eljárást kezdeményező kérelem	17
4. Az eljárás kezdete	19
5. Az eljárás menete	24
5.1. A végzések szabályszerű átvétele vagy „nem kereste” jelzéssel való visszaérkezése24	
5.2. Az általános törvényességi felügyeleti eljárásban alkalmazott intézkedések	27
5.2.1. A törvényes működés helyreállítására vonatkozó ismételt felhívás.....	30
5.2.2. A pénzbírság kiszabása.....	33
5.2.3. Felügyelőbiztos kirendelése.....	35
5.2.4. A megszüntnek nyilvánítás	36
6. Záró gondolatok.....	41
7. Hivatkozott jogszabályok	44
8. Felhasznált irodalom	45
9. Alkotmánybírósági határozat.....	48
10. Jogalkalmazói döntések.....	48

1. Bevezető gondolatok

Az optimális gazdasági forgalom és a gazdasági szféra alanyaiba vetett bizalom megtartásához nem elegendő önmagában a piac szereplőinek jogkövető magatartása, hanem szükség van egy segítő intézményre, a törvényességi felügyeleti eljárásra, amely a gazdasági szféra specifikusságából adódóan különböző hatóságokkal, illetve a Cégbírósággal mutat kapcsolatot. A dolgozat ezek közül kizárólag a *Cégbíróság*, mint a törvényszék szervezetébe tartozó, annak cégeljárást lebonyolító szegmensének a munkáját tekinti át.

Napjainkban ez utóbbi jelentősége még inkább felértékelődik, köszönhetően annak, hogy az elmúlt években tendenciaszerűen alakultak *fantomcégek*: székhelyein (telephelyein, fióktelepein) és a képviselőre jogosultak lakcímén elérhetetlen és fellelhetetlen cégek. Ezen jelenség egyik oka lehet, hogy a cégbíróságok marginális feladatként kezelik a fantomcégek – a hitelezői érdekek és a cégnyilvántartás közhitelességének a megóvása érdekében történő – kiszűrését, törvényszerű működésre szorítását, végső esetben pedig azok törlését.

A dolgozat elsőként a *fantomcégek mibenlétét* veszi górcső alá, kitérve annak *törvényességi felügyeleti eljárásokkal való kapcsolatára* is. A cégtörvényességi eljárást a dolgozat újszerű, a szakirodalmakban eddig nem ismert rendező elv, a vétívek postai jelzése segítségével két aspektusból elemzi: vizsgálat tárgyává teszi az általános és az ismeretlen székhelyű cégek megszüntetésére irányuló különleges törvényességi felügyeleti eljárásokat, ezek közül azonban csak az előbbi kerül részletesen tárgyalásra. A választás indoka az, hogy ezen eljárástípus alkalmas leginkább arra, hogy szemléltesse az egyes cégbíróságok kialakult sajátos gyakorlatát, bemutassa a cégbírák individuális jogalkalmazói megoldásait; a megszüntetési eljárásról a sematizált eljárásmenete következtében ugyanez nem mondható el.

A kutatás során két kérdésre kerestük a választ: *a cégbíróságok részéről mennyiben kerül megtartásra a cégek törvényes működés helyreállítása szempontjából a lehető legalkalmasabb intézkedés kiválasztására vonatkozó elv, illetve az egyes cégbíróságok által kiépített eljárási gyakorlatok mennyiben mutatnak egymással egyezőséget, illetőleg különbséget.*

A téma különlegességét mindezek mellett az adja, hogy a vizsgált cégtörvényességi eljárás a cégjog és a polgári eljárásjog halmazának közös metszete, amely sajátosságai okán eddig tudományos szempontból feltáratlan terület.

A fenti kérdések megválaszolása érdekében a dolgozat elsősorban a Szegedi (a továbbiakban: SZTC), a Kecskeméti (a továbbiakban: KTC), a Fővárosi (a továbbiakban: FTC), valamint a Budapest Környéki Törvényszék Cégbíróságán (a továbbiakban: BKTC) töltött több hónapos kutatómunka keretében megismert, *az ismeretlenné-elérhetetlenné vált cégek ellen, a 2006-2011. közötti időszakban megindult általános törvényességi felügyeleti és a megszüntetési eljárást magukba foglaló cégták összehasonlító-elemző vizsgálatát nyújtja, egyidejűleg elemzése tárgyává teszi a hatályos jogszabályokat és a közzétett eseti döntéseket, illetve feldolgozza az e témát érintő elérhető jogirodalmi műveket.*

2. A fantomcégek

2.1. A fantomcégek fogalmi körülhatárolása

Fantomcégekről a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi IV. törvény¹ értelmében akkor beszélhetünk, amikor a cég a cégjegyzékbe bejegyzett székhelyén (telephelyén, fióktelepén) fellelhetetlen és a képviselőjével sem lehet kapcsolatot teremteni, mert a képviseletre jogosult lakóhelye ismeretlen vagy ismeretlennek minősül; ideértve azt az esetet is, amikor a cég képviselőjének lakóhelye külföldön van és nincs cégjegyzékbe bejegyzett kézbesítési megbízottja.

Hankovszky Zsolt a következő taxatív tartalommal tölti meg a fent megjelölt fogalmat: *”Eltűnt vagy fantomcégeknek azokat a cégeket kellene tekinteni, amelyek a székhelyükön nem találhatóak, ügyintézésre utaló adat nincs, tevékenységük működésével mind a telephelyen, mind a fióktelepükön felhagytak vagy azt megszüntették, a képviseletre jogosult személyek tartózkodási helye ismeretlen vagy az ország területén kívül van”*.²

Ami „a cég képviseletére jogosult személyek” szófordulatot illeti, megítélésünk szerint némi magyarázatra szorul. Elengedhetetlen annak leszögezése, hogy a megjelölt kifejezés alatt nemcsak a „szervezeti törvényes képviselőt, illetve a vezető tisztségviselőt kell érteni, figyelemmel arra, hogy képviseleti jogot a cég dolgozója is megkaphatja”.³ Abban az esetben, ha a cégnek több képviseletre jogosultja van, úgy a cég csak akkor minősíthető elérhetetlennek, ha valamennyi képviseletre jogosult vonatkozásában megkísérelték a kapcsolatfelvételt és az valamennyi képviselővel szemben sikertelennek bizonyult.

A cégahták analizálásának eredményeként megállapítható, hogy a törvényességi felügyeleti eljárás alapjául szolgáló kérelmekben megjelölt, a cégek fantomizálódásának külső jeleire utaló tényállások szinte teljes mértékben azonosságot mutattak, így ezek közül azokat a példákat nevesítjük, amelyekből megismerhető az, hogy mikor tekintik a gyakorlatban a céget fantomnak, azaz ismeretlen székhelyűnek:

- a) a cég székhelyét cégtábla nem jelzi, a székhelyen sem postaláda, sem csengő nem található, az ingatlanban talált tulajdonos semmilyen információval nem tudott szolgálni a cég működésével kapcsolatban, ráadásul a képviseletre jogosult személy az

¹ Továbbiakban: Ctv. Uo. 89.§; Kisfaludi A.: Társasági jog Complex Bp. 2007. 261.

² Hankovszky Zs.: A cég megszűnésének hivatalból való bejegyzéséről *Gazdaság és Jog* 1997/7-8. 45.

³ Pap P. (szerk.): A cégtörvény magyarázata Complex Bp. 2009. 502.

adóhatóság felszólításainak ellenére már évek óta nem látja el törvényben előírt kötelezettségeit⁴

b) a cég székhelyére postázott küldemény⁵ vagy a hivatalos iratként kézbesített adóhatósági irat két egymást követő alkalommal a feladóhoz „ismeretlen helyre költözött” jelzéssel érkezett vissza⁶

c) a székhelyen a társaság részére székhelyszolgáltatást nyújtó ügyvédi iroda működött, az iroda vezetője a cég képviselőjével szerződést kötött a székhelyszolgáltatás biztosítására, viszont közöttük a képviselő külföldi állampolgárságára, külföldi életvitelszerű tartózkodására tekintettel a kapcsolatfelvétel sosem valósult meg.⁷

A fantomcégek de facto megjelenését a kutatás alapján, ötféle módon tartjuk lehetségesnek. **Elsőként** azokra utalhatunk, amelyek a cégjegyzékbe való nyilvántartásba vételi kötelezettségének⁸ elmulasztása ellenére folytatják tevékenységüket.

Másodsorban felvetődik azon cégeknek a köre is, amelyek ugyan benyújtják elektronikus úton az illetékes cégbírósághoz a cégbejegyzés iránti kérelmüket, de a cégbejegyzési eljárás során a hiánypótlásra felhívó végzések részükre kézbesíthetetlené válnak. Érdemes megjegyezni, hogy a fantomcégek kiszűrésére kizárólag az általános cégbejegyzési eljárás során van lehetőség. Az általános cégbejegyzési eljárás esetében annak figyelembe vételével kell differenciálnunk, hogy a létrehozni kívánt társaság vonatkozásában beszélhetünk-e előtársaságról vagy sem. Az utóbbinál viszonylag egyszerű a megoldás, a cég nem kerül a cégjegyzékbe bejegyzésre. Ehhez képest sokkal komplikáltabb a helyzet az előtársaság fennállása alatt, különösen abból kifolyólag, hogy az előtársaság és harmadik személyek relációjában jogviszonyok keletkezhetnek. Így a létrehozni kívánt társaság létrejötté államilag történő elismerésének megtagadása önmagában nem elegendő, szükség van a fennálló jogviszonyokból származó jogok és kötelezettségek rendezésére. E tekintetében az eljárás további sorsa annak függvényében változik, hogy a jogügyletek megkötésénél feltüntetésre került-e az előtársaságra utaló

⁴ Bíróság cégtörvényességi felügyeleti ügyben hozott elsőfokú határozata (a továbbiakban: Cgt.) 13-11/001533

⁵ Cgt.13-11/003212; Cgt.03-09/118502

⁶ Cgt.13-11/003657

⁷ Cgt.06-10/000329

⁸ Ctv. 2. § (1) és a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 17. § (1)

toldal vagy sem. Ha történt utalás az előtársasági jellegre, úgy az előtársaság köteles a cégbejegyzési kérelem elutasításáról való tudomásszerzést követően haladéktalanul tartózkodni további kötelezettség vállalásától, jogok szerzésétől, illetve teljesíteni a fennálló kötelezettségeit; e követelmény elmulasztásával okozott károkért korlátlanul és egyetemlegesen helytállni az előtársaság vezető tisztségviselője köteles. Ezzel szemben, ha mellőzésre került az előtársasági toldat megjelölése, akkor a megkötött jogügylet a Ptk. „Több jogosult vagy több kötelezett a szerződésben” című fejezete alapján kerül elbírálásra.⁹

Az általunk felállított **harmadik, negyedik és ötödik csoportot alkotó cégek** két szempontból tekinthetők egyezőnek: egyrészt, hogy valamennyiük bejegyzést nyert a cégbíróság regiszterébe, másrészt pedig a cégbejegyzést követően egyikük sem található meg a cégjegyzékben nyilvántartott székhelycímen, a képviselő pedig a lakhelycímen. A különbség véleményünk szerint abban nyilvánul meg közöttük, hogy mi okozza az elérhetetlenséget és a fellelhetetlenséget, vagyis milyen cél által vezérelt a cég.

Előfordulhat, hogy csupán a **székhelyáthelyezés, illetőleg a hivatalos postai küldemények más címre való átirányítására vonatkozó bejelentési kötelezettség elmulasztása** idézi elő a korábbiakban megjelölt helyzetet, ezt tekintjük harmadik csoportnak.

Álláspontunk szerint elérhetetlenség indokául szolgálhat az is, hogy **egy cég tevékenysége folytatásával ténylegesen felhagy, de facto megszűnik**, viszont **megfelelkezik** a cég jogutód nélküli megszüntetése intézéséről. E negyedik esetkörnél kiemелendő, hogy mindezt nem a hitelezői érdekek érvényesítésének megkerülése céljából teszi.

Végül, az **ötödik kategória** komponenseit jelentő cégek motivációját illetően érdemes utalni Darai Péter által felállított következő okokra:¹⁰ egyrészt a még egzisztáló cégből való vagyon kimentésére, másrészt a veszteségesen működő cégek felszámolásának és végelszámolásának elkerülésére, harmadrészt pedig e fenti eljárások megindítása esetén *a hitelezői igények kielégítésének a megghiúsítására*.¹¹ Ez a felsorolás véleményünk szerint kiegészítésre szorul, mivel a fentebb megjelölt három esetkör csak a cégbejegyzés után bekövetkezett okok folytán fantomizálódott cégekre vonatkoztatható, azonban a gyakorlatban számos olyan, tevékenységet egyáltalán nem vagy csak rövid ideig

⁹ Papp T. (szerk.): Társasági jog Lectum Szeged 2011. 102-106.; Kisfaludi: i.m. 113.

¹⁰ Darai P.: A cég székhelyével kapcsolatos gyakorlati kérdések *Cégírnök* 2012/1. 13.

¹¹ A harmadik indokot Sárközy Tamás is nevesíti (Társasági törvény, Cégtörvény 2006-2007 HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp. 2009. 443.).

folytató cégeket találunk, amelyek ab ovo fantomcégeknek tekinthetők. Ezek a cégek könnyen felismerhetők, mivel a székhelyüként – a köznyelvben használt kifejezéssel élve – cégtemetőket, céggyárakat jelölnek meg, sőt a kutatás során olyan céggel is találkoztunk, mely az SZTC címét adta meg a társaság székhelyéül.¹²

2.2. A fantomcégeknek az általános törvényességi felügyeleti és a megszüntetési eljárásokkal való kapcsolata

Nézetünk szerint a felállított fogalmi kategóriák közül az **első két csoportba sorolandó cégek nem jelenhetnek meg kérelmezetti pozícióban törvényességi felügyeleti eljárásban**. Az állítást az első két eset tekintetében a törvényességi felügyeleti eljárás alá vonható cégek köre támasztja alá, ugyanis a cégbíróságnak alanyi szempontból nem terjed ki a felügyeleti jogköre azokra, amelyek anélkül folytathatnak tevékenységet, hogy számukra a cégjegyzékbe történő bejegyzés kötelező lenne és azokra, amelyeknek a bejegyzés iránti kérelme jogerősen elutasításra került.¹³ Figyelemmel arra, hogy a törvényességi felügyeleti eljárás csak cégjegyzékbe bejegyzett, illetve bizonyos esetekben¹⁴ bejegyzésüket kérő cégek felett gyakorolható, ebből szükségszerűen az következik, hogy csak **az utolsó három fogalmi csoporthoz tartozó cégekkel szemben kezdeményezhető törvényességi felügyeleti eljárás**.¹⁵

A fantomcégek törvényes működésének helyreállítására mind az **általános törvényességi felügyeleti eljárás**, mind a **különleges törvényességi felügyeleti eljárások közé tartozó ismeretlen székhelyű cégek megszüntetésére irányuló eljárás**¹⁶ is szolgálhat. Maga az **általános törvényességi felügyeleti eljárás** arra történő hivatkozással kezdeményezhető, hogy a cégregister nem a valós, törvényes helyzetet tükrözi, mivel a bejegyzett adat a bejegyzése után bekövetkező okok folytán jogellenessé vált¹⁷ vagy arra, hogy a cég a szervezetére és működésére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket nem tartja

¹² Érdemes megjegyezni, hogy az egyszerűsített cégbejegyzési eljárás keretében a cégbíróság köteles ezen cégeket is bejegyezni, ezt követően pedig cégtörvényességi eljárást indít ellenük; 2010. március 1-jétől azonban a cégbíróság köteles lesz – a cégbejegyzést megelőzően – megvizsgálni a bejegyzendő cég székhelyének valódiságát.

¹³ Papp: i.m. 212.; Petrik F. (szerk.): Polgári eljárásjog Kommentár a gyakorlat számára III. kötet HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp. 2011. 1123. (a továbbiakban: komm. III.)

¹⁴ Ctv. 78. §; lásd még ebben a kérdésben Duxné Velcsov K.: Törvényességi felügyeleti eljárás *Céghírnök* 1996/9. 8-9.; Rózsa É.: „Párhuzamos” törvényességi kérelmek *Céghírnök* 1997/3. 3.

¹⁵ komm. III.: 1123.

¹⁶ Ctv. 89-93. §§

¹⁷ Ctv. 74. § (1) b); Fővárosi Ítéletábra 16. Cgf. 40.373/2003.: a székhely akkor felel meg a vele szemben támasztott jogszabályi követelményeknek, ha ott a hivatalos leveleket átveszik (Ctv. 7. § (1), ennek hiátusa okot ad a törvényességi felügyeleti eljárásra.

be,¹⁸ a **megszüntetési eljárás** kapcsán pedig kettős konjunktív kondíció fennállására kell utalni: „a cég fellelhetetlensége és a képviselő elérhetetlensége”.¹⁹

Azt, hogy a két eljárás közül melyik kerül fogatosításra, a Ctv. 80. § (1) bekezdés szerinti intézkedésnek nem minősülő, a törvényes működés helyreállítására vonatkozó felhívást tartalmazó, szabályszerűen mind a székhelyre, mind a képviselő lakcímére kézbesített végzéshez kapcsolódó vétívek postai megjelölése határozza meg – természetesen, ha a végzésben fogalt felhívás ellenére a törvénysértő állapot változatlanul fennmarad. A vétívekkel kapcsolatban azonban elismerhető, hogy némi bizonytalanságot jelent azoknak postai dolgozók általi kitöltése, figyelemmel arra, hogy ezt a cégvezetők olykor a cégbíróság „kijátszására” használhatják fel, ennek ellenére mégis főszerepet játszanak az eljárás kiválasztásában. A vétívek postai jelzése egyébként a felszámolási és a végelszámolási eljárás lefolytathatósága szempontjából is különös jelentőséggel bír, ugyanis ha a vétívek a társaság elérhetetlenségét tanúsítják, úgy e fenti eljárások alkalmazása eleve kizárttá válik, ebből kifolyólag pedig csak a megszüntetési eljárás lefolytatása merülhet fel, mely teljesen mellőzi mind a felszámolási, mind a végelszámolási eljárás megindítását és lebonyolítását.

A vétívek tanúsága szerint a következő lehetőségek állnak fenn: abban az esetben, amikor **csak az egyik vétív** – teljesen közömbös honnan – jön vissza „ismeretlen”, vagy „ismeretlen helyre költözött” jelzéssel, úgy a cégbíróság **általános törvényességi felügyeleti eljárás keretében** tesz kísérletet a cég törvényes működésének kikényszerítésére, kihasználva a Ctv. 81. § (1) bekezdésben rögzített igen széles szankciórendszert.

Amennyiben **mind a székhelycímről, mind a képviselő lakcíméről a vétív** „ismeretlen”, illetve „ismeretlen helyre költözött” jelzéssel érkezik vissza cégbírósághoz, úgy a megszüntetési eljárás kerül lefolytatásra,²⁰ figyelemmel a Ctv. 89. §-ában megkövetelt kettős feltételre. Bármelyik kondíció hiátusa esetén azonban a megelőző intézkedések alkalmazása, s azt követően az eljárás megindítása ipso iure kizárt;²¹ ilyen esetben általános törvényességi eljárás kerül fogatosításra.

Érdemes itt megemlíteni, **fogalmilag kizárt a megszüntetési eljárás megindítása és lefolytatása** a következő két esetben: elsődlegesen az **alvó cégekkel** szemben, akikkel

¹⁸ Ctv. 74. § (1) d); a cég székhelyének megváltozása a létesítő okirat módosítását – taggyűlési hatáskör – ezt követően pedig a változásbejegyzési kérelem cégbírósághoz történő benyújtását igényli; Vezekényi U.: A cégek törvényességi felügyelete *Cég és Jog* 2000/10. 6.

¹⁹ Papp: i.m. 330.

²⁰ Ctv. 89-93. §§

²¹ Kúria Cgf. VII.31.775/2000.

ugyan a kapcsolatfelvétel sikeresen megvalósítható, eleget tesznek a rájuk vonatkozó anyagi jogi szabályokban és létesítő okiratukban foglalt követelményrendszernek, viszont üzletszerű gazdasági, esetlegesen non-profit tevékenységet egyáltalán nem folytatnak, másodlagosan azokkal a gazdasági szereplőkkel, akik – a fentiekkel megegyezően – szintén elérhetőek, de a működésükre vonatkozó jogszabályokat megszegik. Ezen cégeket a cégbírók az általános törvényességi felügyeleti eljárásban alkalmazandó szankciókkal kívánják törvényes működésre szorítani.²²

Természetesen előfordulhat azon eset is, amikor a posta a vétíveket „elköltöztött” jelzéssel küldi vissza, ekkor a cégbíróság köteles a visszaérkezett tértivevényen feltüntetett új címeken megkísérelni a kapcsolatfelvételt a céggel, annak képviselőjével.²³

Végül kiemelendő az a ritka eset is, amikor mind **a cég székhelycíméről, mind a képviselő lakcíméről „nem kereste”** jelzéssel érkezik vissza a tértivevény, vagy a vétív **arról tanúskodik, hogy mindkét helyen szabályszerűen került átvételre a hivatalos irat.** Ekkor ex lege nincs lehetőség az általános törvényességi felügyeleti és a megszüntetési eljárás foganatosítására.

A későbbiekben, a dolgozat központi részét képező, a cégbírósági gyakorlatot, az eljárási megoldásokat elemző munkánkat a fenti gondolatmentet követve, a kézbesítéséhez kapcsolódó **vétívek visszaérkezése alapján** két nagy szerkezeti-logikai egységre tagoljuk: **elsőként** annak az esetkörnek a körvonalazására vállalkozunk, amikor mindkét vétív **„nem kereste”** jelzésű vagy arról tanúskodik, hogy azt a felek szabályszerűen átvették. **Másodsorban az általános törvényességi felügyeleti eljárást vesszük górcső alá,** amely leginkább képes kidomborítani az egyes cégbíróságok, illetőleg az általuk igénybe vett szankciók, valamint azok sorrendje közötti differenciát. **Az ismeretlen székhelyű cégek megszüntetésére irányuló eljárást, annak menetét** nem tettük a dolgozat tárgyává, figyelemmel arra, hogy a megvizsgált megszüntetési eljárást magukba foglaló cégakták arról tanúskodtak, hogy a gyakorlatban, teljes mértékben a Ctv. 89-93. §§ szerinti szabályoknak megfelelő eljárás kerül lefolytatásra, mellőzve mindenfajta jogszabályi követelményekkel ellentétben álló jogalkalmazó technikát.

A megszüntetési és az általános törvényességi felügyeleti eljárás kapcsolatáról érdemes előzetesen elmondani, hogy a jogtudomány képviselőinek álláspontja megoszlik a tekintetben, hogy amennyiben a Ctv. VII. fejezet normái között nem szerepel speciális,

²² Czene K.-Papp T.: A cégnylvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény magyarázata Magyar Hivatalos Közlönykiadó Bp. 2007. 494.; Papp: i.m. 329-330.; Gál J.-Vezekényi U.: Cégjogi kalauz 2009 HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp. 2009. 444.

²³ KGD 1998/12/280.; Pintér I: A fantomcégek törléséről *Céghírnök* 2000/4. 11.

általános cégtörvényességi szabályokkal divergáló rendelkezés, úgy a Ctv. VI. fejezet szabályai, figyelemmel a különleges törvényességi eljárás céljára és jellegére, megfelelően alkalmazhatóak-e. A vitát legfőképpen az váltja ki, hogy különleges törvényességi eljárásban lehetőség nyílik-e a Ctv. 81. § (1) bekezdésben felsorolt intézkedések alkalmazására. Megszorító nézetet vall Gál Judit és Vezekényi Ursula,²⁴ velük szemben permisszív álláspontot képvisel Pap Petra²⁵ és Sárközy Tamás^{26, 27}.

Az leszögezhető, hogy mindkét eljárásra a Ctv. és a cégekre vonatkozó anyagi jogi szabályok,²⁸ továbbá a törvény eltérő szabályainak a hiánya esetén a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályai megfelelően alkalmazandók – szem előtt tartva a törvényességi felügyeleti eljárás papír alapú polgári nemperes jellegét²⁹ –, viszont szünetelésnek nincs helye, tekintettel arra, hogy a jogalkotói és a jogalkalmazói szándék egyöntetűen az eljárás mielőbbi befejezésére irányul.³⁰

Bármelyik eljárásra kerüljön is sor, a cél mindvégig a cég jogszabályszerű működése rehabilitációjának szolgálata, ennek érdekében pedig a cégbíróság minden esetben a törvényszerű működés helyreállítására leginkább alkalmas intézkedést köteles megválasztani, ezzel is elősegítve azt, hogy az eljárás alá vont társaság – az eljárás bármely szakaszában is realizálódjon – a vele való kapcsolattartást, a hivatalos iratainak átvételét, esetlegesen a cégtáblájának kihelyezését biztosítsa. Előljáróban szükséges kiemelni, hogy elsősorban a hitelezői igények kielégítésének kötelezettsége alól szabadulni vágyó fantomcégekkel szemben a cégbíróságok nem tudnak hatékonyan fellépni, ezt igazolja, hogy az elemzésbe vont összesen 201 cégügyből csupán 32 esetben került helyreállításra a törvénysértő működés, ami azt jelenti, hogy az érintett cégek csupán 16 %-ánál volt eredményre vezető a cégbírósági eljárás, legyen szó akár megszüntetési, akár általános cégtörvényességi eljárásról. Azonban ez nem jelenti azt, hogy a cégbírói eljárás teljesen eredménytelennek bizonyulna, mivel a fantomizálódott cégek cégnyilvántartásából való kivezetésével egyidejűleg a cégjegyzék közhitelessége fokozatosan helyreáll és ezzel mintegy fokozódik a cégjegyzék adataiba vetett bizalom is.

²⁴ Gál-Vezekényi: i.m. 2009. 434.; Gál J.-Vezekényi U.: Cégjogi iránytű HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp. 2006. 274. és 313.

²⁵ Pap: i.m. 489.

²⁶ Sárközy: i.m. 2009. 720.

²⁷ Czene-Papp: i.m. 484.

²⁸ Ctv. 73. §

²⁹ ÍH 2010/3/136.

³⁰ Ctv. 72. § (2); ÍH 2007/1/41., Egri Törvényszék Cgt.10-98/000257/5; Debreceni Törvényszék Cgt.09-01-000090/2; Kúria Cgf. VII. 30.525/2002/2.

3. A törvényességi felügyeleti eljárás megindítása

A törvényességi felügyeleti eljárásra nemcsak **kérelemre**, hanem **hivatalból** is sor kerülhet.³¹ Ez a szabály nem új keletű, bár elismerendő, hogy a korábbi jogszabályok szövegében a két eljárás esetkörei nem voltak rendszertanilag-szerkezetileg elhatárolva egymástól.³² A jelenleg hatályos Ctv. ezt a problémát kiküszöbölendő elsőként a hivatalból indult eljárás, ezt követően pedig a kérelemre induló eljárás szabályanyagát fekteti le.

3.1. A cégbíróság eljárása hivatalból

A hivatalból indult eljárás a forgalombiztonságot, illetve egyéb közérdeket sértő vagy veszélyeztető ismertté váló jogszabálysértés kiküszöbölésére irányuló, egypólusú eljárás, melynek a cég az egyetlen alanya.³³

A cégbíróság **két nagy esetkörben** köteles hivatalból eljárni: egyrészt, ha az eljárás foganatosításának indokoltságáról, illetve az arra okot adó tényekről és körülményekről saját eljárása során maga szerez tudomást,³⁴ vagy olyan személytől, *„aki az eljárásban kérelmezőként nem kíván részt venni, vagy jogi érdeke, illetve más feltétel hiányában nem vehet részt a törvényességi felügyeleti eljárásban”*,³⁵ másrészt, ha az eljárás megindítását más bíróság kezdeményezi.³⁶

Az elvégzett kutatómunka alapján érdemes kiemelni, hogy a megvizsgált cégügyekben hivatalból történő eljárás megindítására csupán négyszer került sor: egyrészt, amikor a cég a folyamatban lévő általános törvényességi felügyeleti eljárás során fantomizálódott, és a cégbíróság számára nem állt rendelkezésre olyan eszköz, amely megfelelőnek bizonyult volna a törvényes működés kikényszerítéséhez, így kezdeményezte hivatalból a megszüntetési eljárás lefolytatását.³⁷ Másrészt az SZTC indított saját észlelése nyomán megszüntetési eljárást amiatt, hogy a cég székhelyére, a képviselő lakcímére kézbesített végzései „ismeretlen” postai megjelöléssel érkeztek vissza, vagy amikor maga a cégbizonyítvány tért vissza a vétív tanúsága szerint „elköltözött”

³¹ Ctv. 75. § (1)

³² lásd a 1997. évi CXLV. törvény (a továbbiakban: rCtv.) 51-52. §-ait

³³ BDT 2007/6/98; BDT 2006/2/37.: Fővárosi Ítéltábla 16. Cgtf.43.446/2007/2

³⁴ Ctv. 76. § (1) a)

³⁵ Ctv. 76. § (3)

³⁶ Ctv. 76. § (1) b)

³⁷ Cgt.01-09/905024

jelzéssel,³⁸ s végül abban az esetben, amikor egy végelszámolás alatt lévő bt. cégügyében állapították meg a Ctv. 89. § (1) bekezdés szerinti feltételeket.³⁹

3.2. A cégbíróság eljárása kérelemre

A kérelemre induló törvényességi felügyeleti eljárás olyan speciális kétpólusú eljárás, amely kizárólag az eredetileg megjelölt jogsértés okán folytatható le,⁴⁰ és amelynek alanyai ellenérdekűek: egyik oldalon a kérelmező, másik oldalon a kérelmezett cég áll, emiatt megfelelően alkalmazandóak a kontradiktórius eljárás szabályai is.⁴¹

A szűk területi korlátokra tekintettel a kérelmezői körrel, az eljárási legitimáció és a jogi érdek fennállásának vizsgálatával, valamint az eljárás kezdeményezésére nyitva álló határidővel nem foglalkozunk, csak a kérelmek tartalmát tesszük elemzés tárgyává.

A cégtörvényességi eljárás alapjául szolgáló **kérelmeket** álláspontunk szerint **két esetkörre lehet bontani** annak alapul vételével, hogy abban az eljárást megalapozó körülmények előadása után a Ctv. 74. § (1) bekezdés b) pontjára történő hivatkozással általános törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatására vagy a megszüntetési eljárás kezdeményezésére irányuló határozott kérelem kerül-e megfogalmazásra.

3.2.1. Általános törvényességi felügyeleti eljárást kezdeményező kérelem

Megjegyzendő, a kérelmezőknek nem kell megjelölniük azt, hogy milyen törvényességi felügyeleti intézkedés alkalmazását kérik a céggel szemben, mivel annak eldöntése a cégbíróság hatáskörébe tartozik,⁴² ennek ellenére érkezett olyan kérelem a cégbírósághoz, amelyben a Ctv. 81. § (1) bekezdésben felsorolt valamely intézkedés, intézkedéscsoport alkalmazásának indítványozására kerül sor.⁴³

3.2.1.1. Konkrét intézkedést nem indítványozó kérelem

A cégügyek döntő többségében a kérelmezők határozott kérelme csak arra irányul, hogy a cégbíróság a céget törvényességi felügyeleti eljárás keretében szólítsa fel a

³⁸ Cgt.06-11/000172

³⁹ Cgt.06-10/000119

⁴⁰ Ctv. 77. § (2); BDT 2010/2/32.

⁴¹ Kúria GK. 70. sz. állásfoglalása; BDT 2006/2/37.; BDT 2007/6/98.; ÍH 2007/1/41.

⁴² Vezekényi: i.m. 2000. 4.

⁴³ Cgt.06-10/123459; Cgt.13-10/222223

törvényes működés helyreállítására – Ctv. 7. § (1) bekezdés maradéktalan betartására –,⁴⁴ esetenként ez kiegészül azzal a kéréssel, hogy a cégbíróság a Ctv. 81. §-ának megfelelő intézkedést alkalmazzon.

3.2.1.2. Konkrét intézkedést indítványozó kérelem

Elsőként azt kell leszögezni, hogy a vizsgálatba bevont cégbíróságok miként kezelik a konkrét intézkedéseket megjelölő kérelmeket, ugyanis a Ctv. erre vonatkozóan nem fogalmaz meg rendelkezést, amiből az következik, hogy a Ctv. 72. § (2) bekezdés értelmében a Pp, mint háttérszabály kerül előtérbe, különösen az abban lefektetett **kérelemhez kötöttség elve**.⁴⁵ Ezen elv a bíróságoknak az előterjesztett kérelmekhez kötöttségét jelenti,⁴⁶ amelyből szükségszerűen következik a cégbírák által követett gyakorlat: **a cégbíró nem alkalmazhat olyan intézkedést, amely ellen a kérelmező kifejezetten tiltakozik. Továbbá a cégbíróság által igénybe vett szankció nem lehet súlyosabb annál, mint amelyet a kérelmező indítványozott**, figyelemmel a kérelemhez kötöttség elv alapfeltételéül szolgáló elvre,⁴⁷ nevezetesen, hogy **a bíró nem terjeszkedhet túl a felek kérelmein – „ne eat iudex ultra petita partium”** –,⁴⁸ **viszont szabad mérlegelés joga illeti meg a cégbírót abban a tekintetben, hogy melyiket válassza az enyhébb hátrányt jelentő eszközök közül**. Az rCtv. hatályának idején Vezekényi Ursula⁴⁹ a mai állásponttól lényegesen eltérő nézetet alakított ki: a cégbíró nincs kötve a kérelemben megjelölt intézkedésekhez, ezáltal jogosult akár enyhébb, akár szigorúbb szankció alkalmazására azzal, hogy súlyosabb intézkedés foganatosítása esetén erre a cég figyelmét felhívni köteles.

A cégbíróságok által követett gyakorlathoz képest a kérelemhez kötöttség elvét illetően a közzétett eseti döntésekből⁵⁰ egy sokkal megengedőbb értelmezés olvasható ki: a cégbíró valamennyi kérelemről való döntésével már eleget tesz a kérelemhez kötöttség elvének, ezen túlmenően a bírót nem köti a kérelem a szankcióválasztást illetően.

⁴⁴ Ctg.13-10/112987; Cgt.13-09/066388; Cgt.01-09/000708

⁴⁵ Pp. 2. § (3); Zóka F.: A törvényességi felügleleti eljárás kérdései *Cégírók* 1999/11. 7. és 10.

⁴⁶ Petrik F. (szerk.): Polgári eljárásjog Kommentár a gyakorlat számára I. kötet HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp. 2011. 14. (a továbbiakban: komm. I.); Juhászné Zvolenszki A.: Polgári eljárásjogi ismeretek JATEPress Szeged 2009. 37.

⁴⁷ komm. III.: 414/2.

⁴⁸ Pp. 215. §; Kengyel M.: Magyar polgári eljárásjog Osiris Kiadó Bp. 2008. 356.; Gyarmati J.-Rózsa É.-Szegediné Sebestyén K.: A cégjog Cent Könyvek 2009. 346.

⁴⁹ Vezekényi U.: A cégbíróságok törvényességi felügleleti tevékenysége *Gazdaság és Jog* 1994/3. 10.; i.m. 2000. 5.

⁵⁰ ÍH 2004/109; BH 2002.449

Megítélésünk szerint a gyakorlatban a kifejezett intézkedés megjelölésére **pozitív és negatív irányból** kerül sor, annak függvényében, hogy mi a kérelmező célja: a megjelölt szankció alkalmazása vagy éppen ellenkezőleg, az érintett intézkedés mellőzése.

a) Az intézkedés megjelölésének pozitív iránya

Kifejezett intézkedés foganatosítását indítványozó kérelmeket az FTC kivételével valamennyi cégbíróságon találtunk, jóllehet az esetek döntő hányadában **az ügyészség** fogalmazta meg őket. A részletes eljárásmenetet magukba foglaló beadványoknak⁵¹ az ismertetésénél egyidejűleg megjelölésre kerül az eljárás tényleges lefolyása is zárójelesen.

Az érintett cégügyekben **a tényállás** lényegét tekintve azonos: a hivatalos iratok a képviselő lakóhelyéről „nem kereste” jelzéssel érkeztek vissza, a bejegyzett székhelyen valójában más társaság vagy lakóház található, a postaládán a cégnév nem volt feltüntetve és cégtábla sem volt kihelyezve.

A kérelmekről generális jelleggel elmondható: elsőként az **intézkedésnek nem minősülő felhívást tartalmazó végzés kibocsátására**⁵² történik utalás, ennek sikertelensége esetére pedig megjelölésre kerülnek a társasággal szemben alkalmazandó eszközök: **BKTC és SZTC** esetén a bírói mérlegelési jogkörébe van utalva az, hogy mely – a jogszabálysértés súlyával arányban álló – intézkedést alkalmazza *(változásbejegyzési kérelmek előterjesztésével a cégek törvényes működése helyreállt, ezáltal intézkedést kiszabó végzés nem kerül kibocsátásra)*, **KTC-nél** a pénzbírság kiszabása kerül megjelölésre *(a javasolt intézkedésnél enyhébb súlyú szankció, a törvényes működés helyreállítására vonatkozó ismételt felhívás került foganatosításra)*.⁵³

Arra az esetre, amikor a cég törvényes működése a cégbíróság által alkalmazott intézkedések ellenére sem következik be: **BKTC** *(az ügyek nem jutnak el az eljárás e szakaszába)* és **KTC** esetén a társaság további működéstől való eltiltása, egyúttal megszűntnek nyilvánítása *(a javasolt intézkedés került végzésbe foglalásra)*,⁵⁴ **SZTC-nél** a megszűntnek nyilvánítás⁵⁵ kerül előírásra *(ugyanaz, mint BTC-nél)*. A beadványokban ezt követően a cég kényszer-végelszámolásának elrendelésre, a végelszámoló kijelölésére,⁵⁶

⁵¹ Cgt. 06-11/000002; Cgt.13-09/003022; Cgt.13-10/003745; Cgt.03-06/109032; Cgt.03-09/116584

⁵² Ctv. 80. § (1)

⁵³ Ctv. 81. § (1) b)

⁵⁴ Ctv. 81. § (6) és 84. §

⁵⁵ Ctv. 81. § (6)

⁵⁶ Ctv. 116. § (1)

fizetése képtelenség esetére a felszámolási eljárás megindítása, s végül a cég hivatalbóli törlésére⁵⁷ vonatkozó utasítás kerül megfogalmazásra.

b) Az intézkedés megjelölésének negatív iránya

Ezen esetkörnél az állami adóhatóság Csongrád és Bács-Kiskun megyében előterjesztett kérelmei nevesíthetőek, tekintettel arra, hogy az adóhatóság az általános törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatására irányuló beadványában a cégbíróságot a törvényes működés helyreállítása szempontjából leginkább alkalmas szankció kiválasztásában a következő kérelem részlettel korlátozza: „*felügyelőbiztos kirendelését nem kéri, tekintettel arra, hogy annak díját nem kívánja viselni.*”⁵⁸ E szankció alkalmazásának mellőzése mögött a felügyelőbiztos kérelemre folyó eljárásban való kirendelésével járó magas költségek kiküszöbölése áll, melyet a kirendelés esetén a kérelmet előterjesztőknek kellene viselnie. A megvizsgált cégtában azonban más intézkedés mellőzésére vonatkozó kérelemmel nem találkoztunk.

Természetesen a kérelemhez kötöttség elve megköveteli az érintett cégügyekben⁵⁹ a kifejezetten tilalmazott intézkedés mellőzését, mégis előfordult olyan cégügy,⁶⁰ amelyben a cégbíró kérelmezői tiltakozás dacára rendelte ki a felügyelőbiztost, túlterjeszkedve ezáltal az adóhatóság kérelmen.

3.2.2. A megszüntetési eljárást kezdeményező kérelem

Közvetlenül megszüntetési eljárás lefolytatására irányuló eljárás kezdeményezésére a gyakorlatban elvétve került sor, ezt támasztja alá, hogy a górcső alá vett 345 kérelemből mindössze 15 kérelmező beadványában figyelhető meg – azok is kizárólag KTC és SZTC cégtáiban találhatók. A kérelemhez kötöttség elvének ez esetben is érvényesülnie kell, az SZTC-nél ez maradéktalanul meg is történik,⁶¹ viszont a KTC-nél a cégbírói jogalkalmazói gyakorlat a Ctv. 80. § (1) bekezdés szerinti végzéshez kapcsolódó végzés vétívétől teszi függővé azon döntését, hogy melyik eljárás kerüljön lefolytatásra: a kérelmezett megszüntetési vagy az általános cégtörvényességi eljárás. Kecskeméten 13 kérelemből 8

⁵⁷ Ctv. 62. § (2) c)

⁵⁸ Cgt.03-10/002298; Cgt.06-11/000006.

⁵⁹ Cgt.03-06/104123; Cgt.03-09/113290; Cgt.03-09/116419; Cgt.03-09/116069; Cgt.03-09/113370; Cgt.03-09/115402

⁶⁰ Cgt.03-06/104123

⁶¹ Cgt.06-10/000870; Cgt.06-10/000933

esetben⁶² a kérelemben foglaltak ellenére általános törvényességi eljárás került lefolytatásra, köszönhetően annak, hogy csak az egyik fent hivatkozott vétív érkezett vissza „ismeretlen helyre költözött” jelzéssel. Ezen jogalkalmazói megoldás azonban nem felel meg a jogszabályi rendelkezéseknek, a bírói döntés nem terjedhet túl a kérelmen,⁶³ véleményem szerint az eljárást megszüntetési eljárás előfeltételeinek hiányára hivatkozással meg kellett volna szüntetni, és hivatalból kellett volna általános cégtörvényességi eljárást indítani.

Végül annak a szintén **KTC** cégiratok között fellelt kérelemnek az ismertetése indokolt, ahol a jogszabályi rendelkezés mintegy áttörése figyelhető meg: „*a városi bíróság felkéri a cégbíróságot, hogy **mérlegelése szerint** a társasággal szemben hivatalbóli megszüntetési eljárást indítsa meg*”. Ez amiatt tekinthető aggályosnak, mert bírói megkeresés esetében jogszabály⁶⁴ erejénél fogva nem lehet bírói mérlegelésről beszélni.

⁶² Cgt.03-09/113396; Cgt.03-09/114558; Cgt.03-09/115348; Cgt.03-09/115441; Cgt.03-09/115-586; Cgt.03-09/115484; Cgt.03-06/110183; Cgt.03-09/113248

⁶³ Pp. 215. §

⁶⁴ Ctv. 76. § (1) b)

4. Az eljárás kezdete

A dolgozat további gondolati-logikai egységeit a kutatás valódi célját és tárgyát képező cégbíróági intézkedéseknek szenteljük. Arra teszünk kísérletet, hogy a teljességre törekedve felvázoljuk azt, miként alkalmazzák a cégbírák a Ctv. széles bírói mérlegelést biztosító rendelkezéseit.

A cégbíróásnak a kérelem megvizsgálása után – következő lépésként – bizonyosságot kell szereznie arról, hogy a cég és/ vagy a képviselőjére jogosult személyek fellelhetetlenek.⁶⁵ Ez azon okból kifolyólag bír kiemelt jelentőséggel, mert ha mind a cég, mind a képviselő fellelhetetlensége megállapításra kerül, úgy a cég felszámolási és végelszámolási eljárást mellőző megszüntetési eljárás következtében kerül törlésre a cégjegyzékből, azaz a hitelezői igények kielégítése nélkül. A jogszabályban azonban semmilyen rendelkezés nem kerül megfogalmazásra arra nézve, hogy „*meddig kell elmenni a cég felkutatásában*”;⁶⁶ azaz problémát jelent annak megítélése, hogy elegendő-e a cégtörvényességi eljárások feltételeinek megállapításához egyetlen bíróági irat „ismeretlen” postai jelzéssel való visszaérkezését igazoló vétív vagy a kézbesítést többször meg kell kísérelni.

A cégbíróások ezt az anomáliát azáltal oldják fel, hogy minden alkalommal első lépésként a Belügyminisztérium Központi Hivatalához fordulnak **lakcímfelkutatása** érdekében.⁶⁷

Második lépésként a cégbíróóság a törvényességi felügyeleti eljárás megindításáról **intézkedésnek nem minősülő felhívó végzéssel** határoz,⁶⁸ melyet a „perbeli esélyegyenlőség, felek egyenjogúsága” alapelveknek⁶⁹ megfelelően megküld a cégnyilvántartásban megjelölt székhelycímre (telephelyre, fióktelepre), illetve a képviselőjére jogosult lakcímére,⁷⁰ csatolva a cégbíróósághoz beérkezett, eljárást megalapozó kérelmet.⁷¹ Ennek a végzésnek a kézbesítésével egyidejűleg biztosítja a „kérelmezett” cég számára azt, hogy a törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatása iránti kérelem

⁶⁵ Pap: i.m. 503.; Sárközy: i.m.: 701.; BH 2003.30.

⁶⁶ Horváth A.: Aggodalmak a fantomcégek törlése körül *Cég hírnök* 1996/1. 5

⁶⁷ Ctv. 80. § (2)

⁶⁸ Kisfáludi: i.m. 234.; komm.: 1130.

⁶⁹ Pp. 3. § (6) és 219. § (1) d)

⁷⁰ Ctv. 80. § (1); BH 2002.449.

⁷¹ A Kúria megalapozatlannak nyilvánította a törlési eljárás megindításáról hozott döntést, mert bár a cég székhelye és a képviselő címe megegyezett. A bíróság a törvényességi felügyeleti felhívásban nem szerepeltette a cég nevét, a képviselő tisztségét, így nem lehetett megállapítani, hogy annak címzettje a cég vagy egy természetes személy. (KGD 1998/5/135.)

cégbírósághoz való benyújtásáról értesülést szerezzen és álláspontját még az érdemi döntés meghozatala előtt kifejthesse.⁷² Maga a felhívás nem minősül érdemi intézkedésnek, ezért fellebbezéssel sem támadható.

Generális jelleggel elmondható a végzések tartalmáról,⁷³ hogy azokban a cégbíró nem egyszerűen az eljárás céggel szembeni lefolytatásának a lehetőségére hívja fel a cég képviselőjének figyelmét, hanem 30 napos határidő kitűzése mellett – ami egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal meghosszabbítható – egyúttal felhívja a céget arra, hogy nyilatkozzon a végzés tartalmával kapcsolatban, esetlegesen az abban foglaltaknak tegyen eleget és a törvénysértő állapotot szüntesse meg.⁷⁴

A cégbíróság ebben nem adhat konkrét utasítást a törvényes működés helyreállításra, de azt megteheti, hogy kilátásba helyezi azokat a jogkövetkezményeket, melyeket a végzésben foglaltak nem teljesítése esetén kíván alkalmazni. A **jövőben alkalmazandó szankciók megnevezése** kettős célt szolgál véleményünk szerint: egyrészt ez biztosítja a törvényes működés helyreállítására vonatkozó felhívás számára a nyomatékot azáltal, hogy mintegy „megfélémlíti” a címzetteket, másrészt segítséget nyújthat az időhúzó magatartások kiküszöbölésében is. A **gyakorlatban a felhívás eredménytelensége esetére megjelölt szankciók** a következők – szinte azonos tényállások mellett:

- a) **BKTC:** két megoldással találkoztunk, egyrészt a Ctv. 81. § (1) bekezdése, egyes esetekben külön kiemelésre került emellett a pénzbírság, az ismételt felhívás a törvénysértő működés helyreállítására, valamint a felügyelőbiztos kirendelése, másrészt a Ctv. 81. §,
- b) **KTC:** egyszer a pénzbírság, végső megoldásként a megszűntnek nyilvánítás,⁷⁵ máskor – hasonlóan BKTC gyakorlatához – Ctv. 81. § (1)-(6) bekezdés oly módon, hogy zárójeliesen megjegyzésre került a pénzbírság és végső soron a cég megszűntnek nyilvánítása,⁷⁶ sőt előfordult – BKTC-vel azonosan –, a Ctv. 81. §-a is,⁷⁷ de az sem ritka, amikor 100 000 Ft pénzbírság,⁷⁸

⁷² BH 1993.113.; Pp. 3. § (6)

⁷³ A feldolgozott szakirodalmak a felhívó végzést illetően, a Ctv. vonatkozó szakaszainak ismertetésén túlmenően nem foglalnak állást.

⁷⁴ Ctv. 80. § (1); Kisfáludi A.- Szabó M. (szerk.): A gazdasági társaságok nagy kézikönyve Complex Bp. 2008. 568.

⁷⁵ Cgt.03-10/002298; Cgt.03-09/113834

⁷⁶ Cgt.03-09/113978

⁷⁷ Ctv.03-06/111189

⁷⁸ Cgt.03-09/113290

- c) **SZTC**: a fenti két cégbírósággal egyezően Ctv. 81. §⁷⁹ vagy Ctv. 81. § (1) bekezdés,⁸⁰ továbbá pénzbírság és a megszűntnek nyilvánítás,⁸¹ a fentiekhez képest újdonság a Ctv. 81. § (1) bekezdés és a 84. § (4) bekezdés, valamint 81. § (6) bekezdés együttese⁸² – olykor ez kiegészül még a 89. §-val is,⁸³
- d) **FTC**: az előbbiekkal egyezően a Ctv. 81. § (1) bekezdés,⁸⁴ újszerű a Ctv. 81. § (1) bekezdés és a pénzbírság⁸⁵ vagy Ctv. 81. § (1) bekezdés és a Ctv. 81. § (6) bekezdés,⁸⁶ végül Ctv. 81. § (1) bekezdés és Ctv. 89. § együttese.⁸⁷

Kiemelendő, hogy KTC-nél a másik három cégbíróságtól eltérő, sajátos szövegezésű végzés kerül megfogalmazásra. A végzés álláspontunk szerint három érdemi részre osztható fel: első ízben 30, kivételesen – contra legem – 15 napos határidő kitűzése mellett felhívásra kerül a cég arra vonatkozóan, hogy jogi képviselő útján nyújtson be változásbejegyzési kérelmet a szükséges mellékletekkel együtt a székhelyére nézve, ezután kerül megjelölésre az, hogy ki, mikor, mire hivatkozva kezdeményezte a cégtörvényességi eljárás megindítását, zárásként pedig azt olvashatjuk, hogy milyen intézkedés kerül jövőben alkalmazásra, ha a felhívásnak határidőben és maradéktalanul nem tesz eleget a cég.

Szegeden – a KTC gyakorlatához hasonlóan – szintén belefoglaltatik a végzésbe a törvényes működés helyreállítására vonatkozó konkrét utasítás, nevezetesen: a cég a törvényes képviselője útján igazolni köteles hitelt érdemlő módon azt, hogy a cég a bejegyzett székhelyét jogszerűen használja, vagy amennyiben a székhelye megváltoztatásra került, úgy csatolni köteles a székhelyáthelyezésre irányuló változásbejegyzési kérelmét.⁸⁸

Megjegyzendő, a cégbírák nem határozhatnak meg a törvénytől való eltérés működés helyreállításának eszközét,⁸⁹ ugyanis a cég – feltéve, hogy nem vitatja a törvénytől való eltérés állapot fennállását – saját maga dönti el, miként állítja helyre működését.⁹⁰ Ezen

⁷⁹ Cgt.06-10/000913; Cgt.06-08/000450

⁸⁰ Cgt.06-10/000961; Cgt.06-10/000956; Cgt.06-10/000900

⁸¹ Cgt.06-11/000144

⁸² Cgt.06-10/000342; Cgt.06-10/000313

⁸³ Cgt.06-08/000462; Cgt.06-10/000945; Cgt.06-11/000100

⁸⁴ Cgt.01-10/003325

⁸⁵ Cgt.01-10/011923

⁸⁶ Cgt.01-09/009144

⁸⁷ Cgt.01-09/009645

⁸⁸ Cgt.06-11/000156

⁸⁹ Kúria Cgf. VII.30.437/2000.; Fővárosi Ítéltábla 16. Cgtf. 44.583/2004/2.; BH 2007.346.

⁹⁰ ÍH 2008.78.

jogszabályellenes jogalkalmazói megoldással egyébként az FTC-n fellelt cégtáblában is találkoztunk, ezt igazolják a következő végzés-részletek: a cég jelentse be a székhelyének és egyéb adatainak változásait,⁹¹ illetőleg, ha a társaság jogutód nélkül megszűnt, úgy a végelszámolás megindításának bejegyzése és közzététele iránti kérelmét jogi képviselője útján nyújtsa be.⁹²

A cégbírószágon végzett kutatás eredményeként elmondható, a cégbírói döntések nemcsak **a konkrét utasítás előírásának tilalmába ütköztek**, hanem **a 30 napos határidőt deklaráló Ctv. 80. § (1) bekezdésébe is** azáltal, hogy 15 napban maximalizálták a cég számára a nyilatkozattételre nyitva álló határidőt. Ez a jogszabályi követelményekkel ellentétes jogalkalmazói megoldás egyébként – mint már korábban jeleztem – KTC-nél,⁹³ illetve BKTC-nél fordult elő.⁹⁴ Emellett az sem hagyható figyelmen kívül, hogy sokszor került mellőzésre a végzésekből a határidő hosszabbításáról szóló figyelmeztetés, habár a határidő hosszabbítás lehetőségét a törvény⁹⁵ minden cégügyre kiterjedő hatállyal deklarálja.

Mindent összegezve, véleményünk szerint a Ctv. 80. § (1) bekezdés szerinti felhívó végzés elvétve kerül csak a törvény által megkívánt tartalommal megfogalmazásra. Összehasonlítva az általános cégtörvényességi és a megszüntetési eljárásokban hozott egyéb végzésekkel elmondható, hogy ebben fordult elő a legtöbb jogi normába ütköző cégbírói rendelkezés.

A jövőben talán érdemes lenne fokozottabb figyelmet fordítani e végzés megfogalmazásra, figyelemmel arra, hogy a kibocsátását, egyidejűleg a kérelmező kérelmének megküldését a Kúria⁹⁶ olyan lényegesnek tekinti, hogy az elmulasztását súlyos eljárási szabálysértésként kezeli, amelynek következtében a cégbíró⁹⁷ a cégtörvényességi eljárás megismétlésére és újabb végzés meghozatalára utasítható.⁹⁸ Ennek indokául az szolgál, hogy a gyakorlatban érvényesülnie kell azon jogszabályi rendelkezésnek, miszerint a kérelemre folyó eljárásnál minden végzést, beadványt, kérelmet mind a kérelmezőnek, mind a cégnek meg kell küldeni,⁹⁹ tiszteletben tartva ezzel az eljárás

⁹¹ Cgt.01-10/015488

⁹² Cgt.01-09/009645

⁹³ Cgt.03-10/002298; Cgt.03-09/113978; Cgt.03-09/116584; Cgt.03-06/110183

⁹⁴ Cgt.13-11/000128.

⁹⁵ Ctv. 80. § (1)

⁹⁶ Kúria Cgf. II.31.028/1991.2.

⁹⁷ Pp. 251. § (2) alapján

⁹⁸ Juhászné: i.m. 237.

⁹⁹ Ctv. 77. § (6)

kontradiktórus jellegét;¹⁰⁰ a hivatalbóli eljárásnál az ügyben született iratokat a Ctv. 72. § (2) bekezdés alapján a Pp. 129. § (1) bekezdés e) pontja értelmében pedig az érdekelt felekkel kell közölni.

¹⁰⁰ Pp. 3. § (6)

5. Az eljárás menete

A továbbiakban a korábban felvázolt, – a cégbíróságokon folytatott kutatómunka során megismert összefüggések alapján – általunk kialakított struktúrát követve kerül bemutatásra az eljárási típusok menete.¹⁰¹ Az eljárások közös jegyeként említhető, hogy céljuk mindvégig a cég törvényes működése helyreállításának biztosítása, ennek tükrében pedig a cégbíróság minden olyan esetben, amikor a cég – a törvényességi eljárás bármely szakaszában is realizálódjon – törvényes működését visszaállítja, köteles a céggel szembeni eljárást megszüntetni.

5.1. A végzések szabályszerű átvétele vagy „nem kereste” jelzéssel való visszaérkezése

Ezen eljárástípus központi elemét az jelenti, hogy a cég és a képviselő részére küldött felhívó végzésekhez kapcsolódó vétívek tanúsága alapján nem nyer megállapítást a cég fellelhetetlensége és elérhetetlensége, törvénysértő működése, következésképpen nem kerül sor a cégtörvényességi eljárásra.¹⁰²

Álláspontunk szerint ezen eljárást **további négy részre** tagolhatjuk a következőképpen:¹⁰³ a felhívó végzések térítvevényei szabályszerű átvételről tanúskodnak vagy „nem kereste” postai jelzéssel érkeznek vissza a feladóhoz, esetlegesen a társaság a felhívó végzés eredményeként helyreállítja a törvényszerű működését, végül a kérelmező kérelmét visszavonja.

Abban az esetben, ha a cég székhelyén, valamint a képviselő lakcímén a felhívó végzés szabályszerűen átvételre kerül, úgy a Ctv. 80. § (4) bekezdésre hivatkozással, a kérelemben jelzett jogsértés hiányára tekintettel **kérelmet elutasító döntést** kell hozni. Ugyanilyen módon kell eljárni akkor is, ha a felhívó végzések vétívei „nem kereste” jelzésűek. A „nem kereste” postai jelzés vonatkozásában fontos kiemelni azt, hogy ilyenkor a Pp. következő rendelkezése lép előtérbe: ha a kézbesítés annak köszönhetően eredménytelen, hogy a címzett az iratot nem vette át, az iratot a kézbesítés második

¹⁰¹ Lásd 2.2. pontot.

¹⁰² BH 2004.121.; Kúria Cgf. II.32.411/2002.

¹⁰³ Eltérően a következő szakirodalmakban foglaltaktól: Kisfaludi-Szabó: i.m. 568-569.; Fézer T.-Károlyi G.-Petroczy M.-Törő E.: A gazdasági szféra alanyai-gazdasági társaságok, Debreceni Egyetemi Kiadó Debrecen, 2011. 191.; Gyarmati-Rózsa-Szegediné: i.m. 346.

megkísérlésének napját követő 5. munkanapján kell kézbesítettnek tekinteni,¹⁰⁴ ezáltal a vétívek visszaérkezése nem alapozza meg a társasággal szembeni törvényességi eljárást,¹⁰⁵ azaz az első két esetkör lényegében azonosnak tekintendő.

Amennyiben a társaság a felhívás eredményeként szünteti meg törvénysértő működését – azáltal, hogy változásbejegyzési kérelmet terjeszt elő –, a cégbíróságnak a Ctv. 80. § (3) bekezdésre utalással kell **eljárást megszüntető döntést** hoznia.¹⁰⁶

A negyedik esetkör arra épül, hogy a kérelmező a kérelmét egyértelmű, határozott, egyoldalú bírósághoz intézett nyilatkozatával az eljárás bármely szakaszában tehát, akár a másodfokú eljárásban is visszavonhatja.¹⁰⁷ Ekkor a cégbíróság **eljárást megszüntető végzést hoz** a Ctv. 77. § (4) bekezdés, valamint Ctv. 72. § (2) bekezdés alapján a Pp. 157. § e) pontja alapul vételével, amely ellen a kérelmet elutasító végzésekkel azonos módon fellebbezésnek van helye.¹⁰⁸ Azonban, ha a cégtörvényességi eljárásnak hivatalból is helye van, a cégbíróság ex officio újabb eljárást indíthat, azaz nem a megszünt eljárás továbbfolytatására, hanem egy újabb törvényességi felügyeleti eljárás indítására kerülhet sor, a felhívó végzés ismételt kibocsátásával.¹⁰⁹

Az általunk felvázolt megoldási módszerhez képest azonban a gyakorlat igen változatos képet mutat az első két eset tekintetében: a végzés szabályszerű átvételénél, illetve a vétívek „nem kereste” postai jelzéssel való visszaérkezésénél; amely a cégügyvitelnek – különösen FTC és BKTC tekintetében – talán az egyik legneuralgikusabb pontja.

Elsőként a **BKTC** végzéseit elemezzük, amelyekből némileg következetlen és a jogszabályi követelményeket nem teljes egészében megtartó jogalkalmazói gyakorlat olvasható ki. Mindezt arra alapozzuk, hogy a cégbírák annak ellenére, hogy a felhívó végzéseik szabályszerűen kerültek átvételre az ügyvezetők részéről – egyetlen eset kivételével¹¹⁰ – konzekvensen nem a Ctv. által megkívánt kérelmet elutasító, hanem eljárást megszüntető végzéseket bocsátottak ki,¹¹¹ mint ahogyan **KTC-nél** is.¹¹² Ami a

¹⁰⁴ Pp. 99. § (2); Németh J.-Kiss D.: A polgári perrendtartás magyarázata 1. Complex Bp. 2010. 249.

¹⁰⁵ Kúria Cgf. II. 32.411/2002.

¹⁰⁶ ÍH 2008/3/127.

¹⁰⁷ Kapa M.: A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény magyarázata II. Magyar Hivatalos Közlönykiadó Bp. 2006. 691.; Ctv. 77. §-ához fűzött CD jogtárbeli kommentár (továbbiakban: CD jogt.)

¹⁰⁸ Pp. 162. § (1)

¹⁰⁹ Ctv. 81. §-ához fűzött CD jogt.

¹¹⁰ Cgt.13-11/000740

¹¹¹ Cgt.13-11/003433; Cgt.13-11/003657; Cgt.13-11/001123

¹¹² Cgt.03-09/113396

„nem kereste” jelzésű vétívekhez kapcsolódó felhívó végzéseket illeti, ugyanez állapítható meg.¹¹³

Köszönhetően annak, hogy a végzésekben jogsértő módon¹¹⁴ nem kerültek megjelölésre a döntések alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezések,¹¹⁵ így csupán a Ctv. vonatkozó rendelkezéseinek segítségével hívásával tudtuk megítélni a döntések logikai-jogi helyességét.

Az **FTC** ügyvitele **BKTC-hez** képest következetesebb és jobbára a Ctv. által megkövetelt eljárási megoldásokat tükrözi: a szabályszerűen átvett felhívó végzésre tekintettel kérelmet elutasító,¹¹⁶ törvényes működés helyreállítása esetén eljárást megszüntető végzések születtek.¹¹⁷

Érdemes utalni azonban a vétívek „nem kereste” jelzéssel való visszaérkezésénél azokra a kérelmező részére kézbesített végzésekre is, amelyekben a cégbíróság a kérelmezőt egyrészt értesíti a kézbesítési vélelem beálltáról, másrészt felhívja nyilatkozattételre vagy a törvényességi felügyeleti eljárás továbbfolytatása¹¹⁸ vagy a kérelem fenntartása tárgyában.¹¹⁹ Megjegyzendő, álláspontunk szerint ezeknek a végzésnek a kibocsátása sem a Ctv., sem a Pp. által nem indokolható. Egyrészt a Pp. csak arra az esetre írja elő érintett felek kézbesítési vélelem beálltáról való értesítését – annak beálltától számított 8 napon belül –, amikor a kézbesítésre szánt hivatalos irat: keresetlevél, fizetési meghagyás, illetőleg eljárást befejező érdemi határozat,¹²⁰ azonban a Ctv. 80. § (1) bekezdés szerinti végzés egyiknek sem tekinthető. Másrészt a Ctv. a kérelemben jelzett jogsértés hiányának esetében *expressis verbis* kimondja a kérelem elutasítását, az eljárás további menetét nem teszi már függővé a kérelmező akaratától.¹²¹

Szükséges megemlíteni, hogy a „nem kereste” jelzésű végzéseket illetően **SZTC**-n egy teljesen más fajta megoldással találkoztunk, ott ugyanis az ítélkezési gyakorlat két irányba mutat annak függvényében, hogy a kérelemben a törvényességi felügyeleti eljárás alapjául szolgáló okként mi kerül megjelölésre: kizárólag a cég részére postázott

¹¹³ Cgt.13-11/000128; Cgt.13-11/000737

¹¹⁴ A Pp. 222. § (1) alapján a Pp. 221. § (1) rendelkezésébe ütközik, s ez a Pp. 259. § alapján a Pp. 252. § (3) alapul vételével hatályon kívül helyezéshez vezet; BH 1979.72.II.; BH 1993.381-ii; Kúria Gf. IV. 32.326/1992.; Kapa: i.m. 877.; Németh-Kiss: i.m. 1233.

¹¹⁵ Tekintettel arra, hogy ez esetben nem beszélhetünk a Pp. 221. § (3) bekezdés szerinti egyszerű ténybeli és jogi megítélésű ügyről, ahol az indokolás mellőzhető.

¹¹⁶ Cgt.01-09/009645

¹¹⁷ Cgt.01-09/007081; Cgt.01-10/003020; Cgt.01-09/000196

¹¹⁸ Cgt.01-10/011923

¹¹⁹ Cgt.01-09/009645

¹²⁰ Pp. 99. § (4)

¹²¹ Ctv. 80. § (4)

küldemények „nem kereste” vagy „ismeretlen” jelzéssel való visszajövele¹²² vagy ezen túlmenően más is – példának okáért a cégtábla hiánya – megjelölésre kerül.¹²³

Amikor a kérelemben jogsértés alapjául szolgáló körülményként kizárólag a vétívek visszaérkezése került megjelölésre, akkor a cégbíró elsőként a cég képviselőjét, – s nem a kérelmezőt, mint ahogyan FTC-nél tapasztalható – értesítette a kézbesítési vélelem beálltáról, második lépésként pedig a képviselő részére továbbított végzés első kiadmányának megküldésével nyilatkozattételre hívta fel a kérelmezőt kérelme fenntartása tárgyában, hasonlóan az FTC-n kialakított gyakorlattal. A vizsgált eljárás végül a felszámolási eljárás jogerős elrendelése folytán megszüntetésére került.

Abban az esetben, amikor a kérelmező a kérelmét nem csak a vétívek postai jelzésére, hanem egyéb indokokra is alapozta, akkor az „előzetes” felhívás eredménytelensége folytán, figyelemmel arra, hogy a kérelemben megjelölt eljárás alapjául szolgáló okok közül csak egy tekintetében szűnt meg a jogsértés – hivatalos iratok átvétele –, intézkedéseket foganatosítottak: a kérelmezett céget pénzbírsággal sújtották, s felhívták a céget – megszűntnek nyilvánítás mellett – a törvényes működés helyreállítására.

Összegzésképpen rögzíthető, véleményünk szerint bizonytalanságot okoz, hogy egyszer az eljárás megszüntetése, máskor a kérelem elutasítása kerül deklarálásra a végzésekben, azaz egyszer érdemi, máskor nem érdemi döntés születik, függetlenül attól, hogy a küldemények szabályszerű átvétele vagy éppen a vétív „nem kereste” jelzéssel való visszaérkezése szolgál alapul, tehát lényegét tekintve azonos tényállások. A jövőben érdemes lenne a Ctv. ez irányú módosítása, amelynek következtében egyértelmű válna, mely esetek szolgálnak alapjául az eljárás megszüntetésének és melyek a kérelem elutasításának; emellett pedig a Pp. és a Ctv. fokozottabb együttalkalmazása is szorgalmazandó, mellyel talán az egységesebb jogalkalmazás is biztosíthatóbb lenne.

5.2. Az általános törvényességi felügyeleti eljárásban alkalmazott intézkedések

A jelen fejezetrészen feldolgozott cégügyekről előjáróban megállapítható, hogy mindegyik esetében az intézkedésnek nem minősülő felhívást tartalmazó végzés vétíve vagy a cég székhelycíméről vagy a képviselő lakcíméről „ismeretlen” vagy „ismeretlen helyre költözött” jelzéssel érkezik vissza cégbírósághoz. Fontos leszögezni, hogy csak az

¹²² Cgt.06-10/000913

¹²³ Cgt.06-11/000006

egyikről érkezhet vissza a térítvevény a fent megjelölt postai jelzéssel, ellenkező esetben a másik két kategóriába sorolható a cégügy.

Az idetartozó ügyekben a cégbírák számára igen széleskörű szankciórendszer alkalmazására nyílik lehetőség, ennek folyományaként ez az eljárástípus alkalmas leginkább annak igazolására, hogy a Ctv. szabályanyagának jogalkalmazói applikálása eltérő képet mutat nemcsak cégbíróságonként, hanem cégbírónként is.

A Ctv. a törvényes működés helyreállítására irányuló felhívástól¹²⁴ a cég megszűntnek nyilvánításáig¹²⁵ terjedő intézkedések kimondásával megteremti annak lehetőségét, hogy a cégbírák mérlegelési joguk alapján, szabadon választhassák meg azt a szankciót, amely megítélésük szerint végrehajtható és leginkább alkalmas a törvényes működés helyreállítására; az ott meghatározottól eltérő eszközt viszont nem vehetnek igénybe. Habár a törvény a fokozatosság elve szerint¹²⁶ határozza meg a cégbírószági intézkedéseket, ez nem jelenti azt, hogy a cégbíróság köteles lenne a fokozatosság betartására.¹²⁷ Az intézkedések segítségül hívásánál a cégbírásnak persze figyelembe kell venniük: az eset összes körülményét, a jogsértés jellegét, a súlyosságát és a tartósságát, valamint azt, hogy a szankció foganatosításánál érvényre jussanak a jogbiztonság és a forgalombiztonság szempontjai is.¹²⁸

A Ctv. 79. § (3) bekezdésében foglaltakból következően az intézkedés meghozatalával azonban nem zárul le az eljárás, mindaddig folyik, amíg a cég a törvényes működését helyre nem állítja, illetve amíg a cég nem kerül megszűntnek nyilvánításra. Ebből az is következik, hogy a szankciót kiszabó végzésekben további jogkövetkezmények kilátásba helyezésével – megfelelő határidő biztosításával – fel kell hívni a céget a törvényes működése helyreállítására és ennek megtörténtének igazolására. Amennyiben ezen újabb felhívás is eredménytelen, a cégbíróság köteles legkésőbb a végzés jogerőre emelkedésétől számított 6 hónapon belül újabb intézkedés foganatosítása felől intézkedni, ismét felhívva a cég figyelmét a kötelezettségének teljesítésére.¹²⁹

Az intézkedések sora, mint lánceljárás egyébként az alkalmazott intézkedések számától függetlenül a jogsértő működést kiküszöbölő egységes eljárásnak tekintendő;¹³⁰

¹²⁴ Ctv. 81. § (1) a)

¹²⁵ Ctv. 81. § (6) és 84. § (1)

¹²⁶ a minore ad maius elv

¹²⁷ Papp: i.m. 219.

¹²⁸ 30/1994 (V.20.) Alkotmánybírósági határozat; Kúria GK. 70. sz. állásfoglalása I./e.; Kúria Cgf. II.31.564/1992/2.; Kúria Gfv. X. 30.689/1995.; Kúria Cgf. VII.32.826/1999/2.; BH 1996.167.; Vezekényi: i.m. 2000. 5.

¹²⁹ Gyarmati-Rózsa-Szegediné: i.m. 348-349.; Ctv. 81. §-ához fűzött CD jogt.

¹³⁰ Kisfaludi-Szabó: i.m. 569.

függetlenül attól, hogy minden jogerős intézkedést kiszabó végzés kibocsátását követően az eljárás új cgt. számon folytatódik.¹³¹ Szegeden egyedülálló módon, egy-egy intézkedés eredménytelen alkalmazása után külön végzésbe foglalják azt, hogy: „a cég a végzésben meghatározott kötelezettségének nem tett eleget, így ellene újabb törvényességi felügyeleti eljárást indul”¹³² és egy másik végzésben rendelkeznek az újabb szankció felől.

A kiszabható szankciók számára nézve nem találunk konkrét jogszabályi rendelkezést; a Ctv. pusztán két dolgot szögez le: egyrészt azt, hogy az intézkedések együttes alkalmazása megengedett,¹³³ ami a gyakorlatban azt fogja jelenteni, hogy a törvényes működés helyreállítására irányuló felhívás megjelenik a pénzbírságot kiszabó,¹³⁴ illetőleg a felügyelőbiztos kirendeléséről¹³⁵ szóló végzésben, másrészt a pénzbírságot jelentő intézkedésnél e szankció ismételt kiszabásának jogilag biztosított lehetőségét. Tekintettel arra, hogy erre de facto elvétve kerül sor és ehelyett sokkal inkább a törvényes működés helyreállítására felhívó végzések kerülnek egyazon cégügyben ismételt alkalmazásra, így a következő **de lege ferenda javaslatot tartjuk megfelelőnek: a Ctv. fent hivatkozott jelenlegi jogszabályszöveg helyett, vagy általános jelleggel vagy Ctv. 81. § (1) bekezdés a) pont szerinti felhívást tartalmazó végzésekre is kiterjedően kellene megfogalmazni a szankciók ismételt alkalmazására való jogot biztosító rendelkezést.**

A továbbiakban a következő szankciók: **az ismételt felhívás, a pénzbírság, a felügyelőbiztos kirendelése** és végül **a megszűntnek nyilvánítás** egyes cégbíráóságoknál tapasztalt de facto mivoltának bemutatására, összehasonlító elemzésére teszünk kísérletet, felvázolva azt is, miként kerülnek egymás után alkalmazásra – cégbíráóságonként, cégbíróként.

Mielőtt azonban az egyes intézkedések mibenlétére rátérnénk, érdemes felsorakoztatni a jogalkalmazói gyakorlatban strict módon követésre kerülő követelményeket. Elsőként azt, hogy az első szankció alkalmazására csak a szabályszerűen kézbesített, intézkedésnek nem minősülő eredménytelen felhívás után kerülhet sor és minden újabb intézkedés foganatosítása előtt meg kell arról bizonyosodni, hogy az eljárás

¹³¹ Pálkásné Mika Á.: A törvényességi felügyeleti eljárás új rendelkezései, figyelemmel a Pp. szabályainak alkalmazására *Cégbírók* 2007/1. 7.

¹³² Cgt.06-11/000006

¹³³ Ctv. 81. § (2) első fordulata

¹³⁴ Ctv. 81. § (1) b)

¹³⁵ Ctv. 81. § (1) e)

alapjául szolgáló jogsértés fennáll.¹³⁶ Emellett érdemes utalni arra is, hogyha „*a cégbíróóság intézkedés folytán áll helyre a cég törvényes működése, utólag megalapozatlan lenne a felhívás mellőzése a másodfokú bíróság által*”.¹³⁷

5.2.1. A törvényes működés helyreállítására vonatkozó ismételt felhívás

Ezen legenyhébb és leggyakrabban alkalmazott szankcióval kapcsolatosan az elsődleges feladat a Ctv. 80. § (1) bekezdés szerinti **előzetes felhívó végzéstől** való elhatárolás.¹³⁸ A legélesebb elhatárolási pontnak azt tekintjük, hogy míg a Ctv. 81. § (1) bekezdés a) pont szerinti **ismételt felhívást tartalmazó végzés** a törvényességi felügyeleti eljárásban alkalmazható szankciós eszköznek tekinthető, amely ellen fellebbezésnek van helye, addig az előzetes felhívó végzés nem minősül intézkedésnek,¹³⁹ és ellene a fellebbezési jog gyakorlására sincs lehetőség.¹⁴⁰ A két végzés közti különbség abban is megnyilvánul, hogy ki lesz a címzettjük: az ismételt felhívást tartalmazó végzés esetén maga a cég, az előzetes felhívó végzés címzettje pedig a képviselőre feljogosított személy.¹⁴¹

Mint ahogyan már korábban utaltunk rá, az előzetes felhívás tekintetében de iure nem szerepelhet a törvénynek megfelelő működés helyreállításának módjára, illetve eszközére vonatkozó konkrét utasítás, addig az ismételt felhívás esetében, – habár a jogszabály expressis verbis nem mondja ki –, már igen. Az általunk vizsgálatba vont ismételt felhívó végzéseknél a törvényes működés helyreállításának módjaként többnyire ugyanazon utasítás kerül megfogalmazásra, mint amit az intézkedésnek nem minősülő előzetes felhívó végzésnél bemutatunk.

A továbbiakban a következő szempontok szerint tekintjük végig a törvényes működés helyreállítására vonatkozó felhívást tartalmazó végzéseket: **a jogsértés helyreállítására kitűzött határidő** és a felhívás eredménytelensége esetén **a jövőben alkalmazandó további intézkedések** megjelölése.

¹³⁶ Kúria Cgf. VII. 31.001/1999.; Kúria Cgf. VII. 31.662/1999.; Kúria Cgf. 31.948/1999.; Fővárosi Ítéltábla 16. Cgtf.44.818/2009/2.

¹³⁷ Cgt.01-03/003909/4

¹³⁸ Erre egyébként egyetlen feldolgozott szakirodalomban sem került sor.

¹³⁹ Erre utal a Ctv.-ben elfoglalt helye is, ugyanis nem a cégbíróasági intézkedésekről szóló címben van, hanem azt közvetlenül megelőző 6. címben.

¹⁴⁰ Ctv. 72. § (2) alapján a Pp. 223. § (3) b)

¹⁴¹ Pálinskáné: Pénzbírság a cégeljárásban III., 12.

5.2.1.1. A jogsértés helyreállítására kitűzött határidő

Az ismételten felhívás tekintetében a jogsértő magatartás megszüntetésére irányadó határidőre nézve – ellentétben az előzetes felhívással –, a Ctv. nem ad irányvonalat, következésképpen teljes mértékben a cégbíró mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, milyen időintervallumon belül kívánja meg a cégtől a jogsértő helyzet felszámolását.¹⁴²

Az ítélkezési gyakorlatból az olvasható ki, hogy a jogalkalmazók többnyire **30 napos** határidőt tűznek ki a jogszerű működés helyreállítására nézve.

Az **FTC** esetében kizárólag a fenti határidő került kitűzésre, ettől csak akkor tértek el, amikor a törvényes működés helyreállítására felhívó végzésük másodszor került kibocsátásra, ekkor ugyanis a céget **haladéktalanul, de legkésőbb 30 napos** határidőn belül kötelezték a jogsértés kiküszöbölésére.¹⁴³ Ezzel egyező gyakorlatot követ a **BKTC** is, azzal az eltéréssel, hogy egyetlen esetben a szankció első ízben való kiszabásánál **45 napban** maximalizálták a határidőt.¹⁴⁴ Velük szemben, KTC a felhívó végzések kiszabásánál – akár először, akár másodszor is kerüljön erre sor – többnyire **15 napban** határozta meg a cég számára a jogsértő működés helyreállítására nézve nyitva álló időt és csak elvétve állapított meg **30 napot**. Az érvelésük szerint ugyanis ennyi idő elegendőnek bizonyul a törvényes működés helyreállításához szükséges változásbejegyzési kérelem benyújtásához, vélelmezve azt, hogy a cég tényleges és valódi szándéka a jogsértő helyzet felszámolására irányul. Ennek kapcsán jogosan merülhet fel annak vizsgálata, hogy a 15 napos határidő kitűzése mennyiben felel meg, az egyébként törvény alapján¹⁴⁵ a változásbejegyzési kérelem előterjesztésére nyitva álló – a változás bekövetkezésétől számítandó – 30 napos határidőt meghatározó rendelkezésnek. Álláspontunk szerint azonban nem tekinthető aggályosnak a 15 napot kitűző cégbírói rendelkezés, figyelemmel arra, hogy a változásbejegyzési kérelem benyújtására okot adó körülmény jóval a felhívó végzés kibocsátása előtt következik be, tehát a cégeknek biztosítva van – 15 napos határidő ellenére is – az egyébként változásbejegyzési kötelezettség teljesítésére meghatározott 30 nap.

¹⁴² komm. III.: 1133.

¹⁴³ Cgt.01-10/003020

¹⁴⁴ Cgt.13-10/003358

¹⁴⁵ Ctv. 34. § (1) és 50. § (6)

Az **SZTC-t** illetően egyedülálló eljárási megoldásra kell felhívni a figyelmet, itt ugyanis a kérelemre folyó eljárás keretében az előzetes felhívó végzés eredménytelenségét követően **a cégbíró** a következő végzéssel **megkeresi a kérelmezőt**: „*A cégbíróság felhívja a kezdeményezőt, hogy 15 – máskor 30 – napon belül nyilatkozzon, a kérelmezett a törvényes rendjét helyreállította-e. Ha a kérelmező a végzésbe foglalt felhívás ellenére nem nyilatkozik, akkor a cégbíróság ezt úgy értékeli, hogy a cég törvényes működése helyreállt és az iratokat további intézkedés nélkül irattárba helyezi.*”^{146, 147}

Véleményünk szerint ezzel lehetőség nyílik a cégtörvényességi eljárás lezárására a jogsértő állapot helyreállításának hiátusában is, amely viszont a Ctv. 79. § (3) bekezdésbe foglalt követelménnyel összeegyeztethetetlen, feltéve, hogy a kérelmező a jogsértő állapot megszüntetéséről nem szerez bizonyosságot és ennek következtében nem nyújt be nyilatkozatot, vagy ha az általa megismert törvénytől működésre utaló adatok ellenére mulasztja el vagy terjeszti elő késedelmesen kérelmét fenntartó nyilatkozatát. A késedelem és a mulasztás kapcsán arra azért utalni kell, hogy ha utóbb a kérelmező részéről igazolási kérelem és a kérelem fenntartásáról rendelkező nyilatkozat előterjesztésre kerül, úgy azokat cégbíróságok a Pp. vonatkozó szakaszai¹⁴⁸ alapján kötelesek elbírálni.

Mindemellett azért is tekintjük aggályosnak e végzést, mivel ezzel a cégbíróság – mintegy igazságszolgáltatási feladatát megosztva a kérelem előterjesztőjével – a kérelmezőt is bevonja az eljárás további menetének meghatározásába, valamint a jogalkalmazói döntés artikulálásába, a jogszabályi felhatalmazottság hiánya ellenére.

5.2.1.2. Lehetséges jövőbeni szankciók

Ezen logikai egységnek két végpontja van: a **BKTC**, amelyhez a legkülönbözőbb variációkat rejtő végzések kapcsolódnak és az **FTC**, amely az ismételt felhívó végzés eredménytelenségére nézve nem jelölt meg jövőben alkalmazandó intézkedéseket, legfeljebb akkor, ha ismételten került kibocsátásra a végzés, ekkor ugyanis a felhívás már **megszűntnek nyilvánítás** terhe mellett történt.¹⁴⁹

A **BKTC** esetén annak érdekében, hogy az ismételten kibocsátott törvényes működés helyreállítására irányuló felhívás ne csupán ’pusztába kiáltott szó’ legyen, a

¹⁴⁶ Cgt. 06-11/000052; Cgt.06-10/000342; Cgt.06-10/000329

¹⁴⁷ Egyébként a három ügyből kettőben a kérelmező fenntartotta, egyben visszavonta a kérelmét.

¹⁴⁸ Pp. 106. § (1); 107. §; 109. § (1) és (3)-(4)

¹⁴⁹ Cgt.01-09/0144311

cégbírák – kilátásba helyezik a következő szankciókat: Ctv. 81. §,¹⁵⁰ Ctv. 81. § (1)-(6) bekezdések,¹⁵¹ a céget, vagy az eljárásra okot adó vezető tisztségviselőt sújtó pénzbírság vagy az intézkedés súlyához igazodó fokozatosság betartása nélkül a cég megszűntnek nyilvánítása,¹⁵² vagy egyszerűen a megszűntnek nyilvánítás.¹⁵³

A **KTC** és az **SZTC** a korábbiakban is ugyanilyen gyakorlatot követ.

Végül, kulcsfontosságú annak kiemelése, hogy a végzés kibocsátása után az eljárás kétféle eredménnyel zárulhat: az **eljárás megszüntetésével**¹⁵⁴ vagy a **cégtörvényességi eljárás továbbfolytatásával**.

Összegzőképpen mind a négy cégbírószám tekintetében kijelenthető, a felhívó végzések csekély számban¹⁵⁵ voltak eredményesek, azok is annak köszönhetően, hogy a cégek változásbejegyzési kérelmek benyújtásával mintegy visszaállították a törvényszerű működésüket.

Ami az eredménytelenség után kiszabott soron következő szankciókat illeti, az általunk elemzett cégbírószámok két csoportba oszthatóak. Egyik csoportot a **BKTC** és az **FTC** alkotja, ahol sosem kerül pénzbírság kivetésre, illetve felügyelőbiztos kirendelésre. Velük szemben, a másik csoportot alkotó **KTC** és az **SZTC** ezeket is fogatosítja. Mindent összevetve, a cégügyekből levonható az a megállapítás, hogy önmagában a cégek a tényleges hátrányt nem okozó felhívó végzés eredményeként nem állítják helyre a törvényes működésüket, ennek folyományaként újabb intézkedések kerülnek alkalmazásra: többnyire a törvényes működés helyreállítására vonatkozó ismételt felhívás,¹⁵⁶ ennek sikertelensége esetén – vagy ennek mellőzésével közvetlenül – pedig a végső szankciót jelentő további működéstől való eltiltás, egyben megszűntnek nyilvánítás és a kényszer-végelszámolás elrendelése.¹⁵⁷

5.2.2. A pénzbírság kiszabása

¹⁵⁰ Cgt.13-10/003272; Cgt.13-10/001660

¹⁵¹ Cgt.13-10/003936

¹⁵² Cgt.13-10/003358; Cgt.13-11/000136; Cgt.13-10/003745

¹⁵³ Cgt.13-10/003272; Cgt.13-09/002104

¹⁵⁴ Ctv. 80. § (3)

¹⁵⁵ Számszerűsítve, **FTC** esetén csupán **három**: Cgt.01-10/003020; Cgt.01-09/903572; Cgt.01-10/012207; **BKTC-nél** csupán **két**: Cgt.13-10/003636; Cgt.13-11/000128; **SZTC** esetében **egy** ügyben: Cgt.06-10/000802; **KTC-nél** esetén pedig teljesen hatástalan volt.

¹⁵⁶ Ctv. 81. § (1) a)

¹⁵⁷ Ctv. 81. § (6); 84. § (1)-(2); 117. § (1)-(2)

A következőkben arra az esetre hívjuk fel a figyelmet, amikor a cégbíróság pénzbírsággal sújtja a céget vagy – ha megállapítható, hogy a törvényességi felügyeleti eljárás alapjául szolgáló okot a vezető tisztségviselőt szolgáltatta – a vezető tisztségviselőjét;¹⁵⁸ ez az egyetlen szankció, melynek kiszabására tehát nem csak a céggel szemben nyílik lehetőség. Előjáróban érdemes elmondani, hogy a pénzbírságot kiszabó végzések száma minimális,¹⁵⁹ amely igazolja a szankció sikertelenségét.

Ennél az intézkedésnél – álláspontunk szerint¹⁶⁰ – öt szempont determináló: **milyen szankció alkalmazása után, kivel szemben, milyen mértékű** pénzbírságot, **milyen intézkedés terhe** mellett szabnak ki és **mennyi időt biztosítanak** a törvényes működés helyreállítására.

A továbbiakban e szempontok szem előtt tartásával igyekszünk teljes és átfogó képet nyújtani: a szankció **kiszabására** minden esetben a Ctv. 81. § (1) bekezdés a) pontja szerinti felhívást tartalmazó végzés eredménytelensége miatt kerül sor, e tekintetben tehát a cégbírák részéről a fokozatosság elve kerül megtartásra.¹⁶¹

A szankció **közvetlen célja** a cég, illetve a vezető tisztségviselő vagyonában okozott értékcsökkenés útján a cég törvényszerű magatartásra szorítása.

A törvény azáltal, hogy 100 000 Ft-tól 10 000 000 Ft-ig terjedő pénzbírság kiszabására ad lehetőséget, igen széles skálát biztosít a cégbíróság számára a bírság mértékének a megállapítására nézve. A bírság összegének eldöntésénél természetesen a jogsértés súlyára, jellegére, a cég cégbíróság által ismert vagyoni helyzetére és az előzetesen igénybe vett szankciók eredményére figyelemmel kell a cégbírónak eljárnia. Habár tág határok között van lehetősége a bírság mértékének meghatározására, ennek ellenére rendre 100 000 Ft mértékű bírság kerül megállapításra a cégbírák részéről. Ettől eltérő tartalmú végzés kibocsátására csak 2 esetben került sor, amikor a BKTC-nél 200 000 Ft értékben, az SZTC-nél pedig 1 000 000 Ft értékben került maximalizálásra a szankció. Az utóbbi pénzbírságot kiszabó végzés ellen egyébként fellebbezést terjesztettek elő,¹⁶² amely beadványt a tartalma alapján¹⁶³ az SZTC igazolási kérelemként kezelte és maga bírálta el,¹⁶⁴ megvizsgálva az előadott indokolást, azt, hogy a kiszabott bírság

¹⁵⁸ Ctv. 81. § (1) b)

¹⁵⁹ Mindössze tizenkilenc cégügyben fordult elő.

¹⁶⁰ Sajnálatos módon az általunk feldolgozásra került irodalmak szűkszavúan fogalmaznak e szankciót illetően.

¹⁶¹ Cgt.03-03/100307 szám alatti ügyben három egymást követő törvényes működésre felhívó végzés kibocsátása után kerül sor ezen intézkedés igénybevételére.

¹⁶² Ctv. 72. § (2) alapján alkalmazandó Pp. 233. § (3) b) alapul vételével

¹⁶³ Pp. 3. § (2)

¹⁶⁴ Pp. 109. § (1)

összege méltányos volt-e, illetőleg annak a felhívással egy időben történt-e kiszabása,¹⁶⁵ illetve, hogy a hiánypótlási kötelezettségét sorozatosan elmulasztotta-e.¹⁶⁶ Mindezek érdemi mérlegelése után a cégbíróság helyben hagyó döntést hozott, a korábbi végzését hatályon kívül helyezte, külön végzésében pedig 500 000 Ft mértékű pénzbírságot szabott ki a céggel szemben.¹⁶⁷

A pénzbírság alkalmazása a gyakorlatban nem önmagában alkalmazott intézkedés, valamennyi végzésbe belefoglaltatik – mint ahogyan erre már korábban utaltunk – a törvényes működés helyreállítására szóló felhívás is, eltérés legfeljebb abban tapasztalható az egyes cégbíróságok között, hogy a törvényes működés helyreállítására mennyi időt biztosítanak: főszabály szerint **15 nap**, kivételes jelleggel **8 nap**,¹⁶⁸ esetlegesen **30 nap**¹⁶⁹ került kitűzésre.

Arra az esetre, ha a végzésben foglaltak nem kerülnének a cég részéről teljesítésre, a cégbíróságok későbbiekben alkalmazandó intézkedésként többnyire a megszűntnek nyilvánítást jelölték meg, kivételes jelleggel a felügyelőbiztos kirendelésével,¹⁷⁰ vagy a pénzbírság ismételt alkalmazásával fenyegettek.¹⁷¹

Abból, hogy a kutatómunka során csak szórványosan találtunk pénzbírságot kiszabó végzéseket, azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a cégbírák e szankciót nem tartják alkalmasnak a fantomcégek törvényes működésének helyreállítására, teljesen érthető módon. Ugyanis, ha abból indulunk ki, hogy a vezető tisztségviselő elérhetetlen, ami a legtöbb tényállás alapja, akkor nincs racionális indoka az intézkedés alkalmazásának, mert az intézkedés elérhetetlen személlyel szemben nem lesz kikényszeríthető és kizárólag a Törvényszék Gazdasági Hivatala számára fog be nem hajtható követelést jelenteni. Mindent egybevetve, pártolandónak tekintjük e szankció mellőzése mellett állást foglaló BKTC-i és FTC-i gyakorlatot.

5.2.3. Felügyelőbiztos kirendelése

¹⁶⁵ Pálinskáné: Pénzbírság a cégeljárásban III., 12.

¹⁶⁶ Kúria Cgf. II.30.898/2000/5.

¹⁶⁷ A Kúria Cgf. II. 30.898/2000/5. judiciumában leszögezte, hogyha a cég a bírság elkerülése végett semmit sem tesz, hiánypótlási kötelezettségét sorozatosan elmulasztja, nem állapítható meg olyan fontos ok, amely magatartását méltányolhatóvá tette volna és a pénzbírságot kiszabó végzés megváltoztatását indokolná.

¹⁶⁸ Cgt.13-10/001678

¹⁶⁹ Cgt.06-10/000930

¹⁷⁰ Cgt.03-09/116419; Cgt.03-09/113290; Cgt.03-09/116069

¹⁷¹ Cgt.03-06/110341

A felügyelőbiztos¹⁷² legfeljebb 90 napra történő alkalmazására a cégbíróság kérelemre vagy hivatalból akkor jogosult, ha a cég törvénysértő működése rendkívül komplikált okokra vagy csak hosszú idő alatt kiküszöbölhető mulasztásra vezethető vissza, esetleg ha a cég jogsértésének helyreállítása más eszköz segítségével hívásával nem lehetséges.¹⁷³

A kutatás során csak a **KTC-nél** talákoztunk e szankció foganatosításával, mégpedig olyan cégügyekben,¹⁷⁴ amelyekben a cég fantomizálódása mellett egyébiránt a beszámoló letétbe helyezési kötelezettség is elmulasztásra került.

Valamennyi esetben a törvényes működés helyreállítására vonatkozó felhívás és a pénzbírság eredménytelensége után került alkalmazásra az intézkedés – mintegy betartva a fokozatosság elvét –, azonban egyik ügyben sem volt célravezető: egy eset kivételével¹⁷⁵ – az ismételt felhívó végzés kibocsátása és végül a megszűntnek nyilvánítás követte.¹⁷⁶

Teljesen egyetértünk e szankció – és a pénzbírság – mellőzésével, hiszen látva a cégbíróságok gyakorlatát, konstatálható, egyik szankció sem vezetett a törvényes működés helyreállításához. A szankciók mellőzése mellett szóló érvként egyrészt az eljárás elhúzódásának megakadályozását látjuk, másrészt a felügyelőbiztos kirendelésével járó költségek kiküszöbölését, amit egyébként a kérelemre indult eljárásban a kérelmezőnek kellene előzetesen viselnie, hivatalbóli eljárásban pedig a kérelmezett cégnek, amely elérhetetlensége folytán erre nyilván nem lesz kötelezhető, következésképpen – pénzbírsághoz hasonlóan – szintén a Magyar Állam oldalán fog vagyoni hátrányt jelenteni. Emellett arról se feledkezzünk meg, hogy a cégbírónak mindig a törvényes működés helyreállítása szempontjából a lehető legalkalmasabb intézkedés kiválasztására kell törekednie, márpedig a fantomizálódott cégek esetében, amelyekkel előre látható módon nem valósítható meg a kapcsolatfelvétel, és amelyektől nem szerezhető meg a cég iratanyaga, ami egyébként a felügyelőbiztos munkájának kiindulópontja, előzetesen nem lehet mást valószínűsíteni, mint a szankció eredménytelenségét.

5.2.4. A megszűntnek nyilvánítás

¹⁷² minden vizsgált ügyben ügyvéd

¹⁷³ Ctv. 81. § (1) e); Társasági törvény, Sárközy: i.m.: 713.

¹⁷⁴ Cgt.03-06/104123; Cgt.03-09/113290;Cgt.03-09/116419; Cgt.03-09/116069; Cgt.03-09/113370; Cgt.03-09/115402

¹⁷⁵ Cgt.03-09/115402: itt a megszüntetési eljárás keretében Ctv. 90. § (4) szerinti tagok felhívására került sor.

¹⁷⁶ Cgt.03-06/104123; Cgt.03-09/113290; Cgt.03-09/116419; Cgt.03-09/116069; Cgt.03-09/113370

A végső, egyben legsúlyosabb szankció: a cégek megszűntnek nyilvánítása, amelynek alkalmazására akkor kerül sor, amikor a cégbíróság az általa alkalmazott szankciók ellenére nem éri el, hogy a cég notórius jogsértő működésével felhagyjon. Tekintve, hogy végső eszközről van szó,¹⁷⁷ a cégbíróság köteles előzetesen felhívni a céget határidő kitűzésével a jogkövető magatartásra, és egyúttal figyelmeztetni a mulasztás jogkövetkezményére.¹⁷⁸

A hatályos Ctv. szakított a fokozatosság elvének merev alkalmazásával.¹⁷⁹ a társaság további működéstől való eltiltására, megszűntnek nyilvánítására és jogutód nélküli megszűnésére már egyetlen intézkedés sikertelen alkalmazását követően is sor kerülhet, feltéve, hogy a cégbíróság megítélése szerint további szankciótól sem várható eredmény; ehhez természetesen az eset összes körülményének vizsgálata és mérlegelése szükséges.¹⁸⁰

Arra vonatkozóan, hogy mikor kerül sor a cég megszűntnek nyilvánítására, cégbíróságokként változatos képet találunk. Az **SZTC** és a **BKTC** esetében e szankció tipikusan harmadik-negyedik lépésként került foganatosításra, előzetesen: a törvényes működésre irányuló ismételt felhívás, a pénzbírság és az ismételt felhívás¹⁸¹ vagy egyszeri¹⁸²- kétszeri¹⁸³ ismételt felhívás került alkalmazásra. Az **FTC** ügyvitelében csupán egyetlen cégügyben valósult meg – az ismételt felhívást követően – a cég megszűntnek nyilvánítása.¹⁸⁴ A **KTC** – a fentiektől eltérően – „a fokozatosság elvét messzemenőig megtartva” jár el, mivel a cég megszűntnek nyilvánítása előtt a következő intézkedésekkel törekszik a cég jogsértő helyzetének a helyreállítására: leggyakrabban a törvényes működésre irányuló felhívás, a pénzbírság, a felügyelőbiztos kirendelése, valamint az

¹⁷⁷ Pálinskásné Mika Ágnes szerint – a Ctv-hez fűződő kommentárokból foglaltakkal szemben – a céget megszűntnek nyilvánító végzés már nem szankció, hanem az ügy érdemében hozott, az eljárást befejező olyan határozat, amelynek meghozatalára akkor kerül sor, ha a megelőzően alkalmazott intézkedés ellenére sem állította helyre a cég a törvényes működését. (Pálinskásné: A törvényességi felügyeleti eljárás új rendelkezései, figyelemmel a Pp. szabályainak alkalmazására 7.)

¹⁷⁸ Ctv. 84. § (1); Pálinskásné: A törvényességi felügyeleti eljárás új rendelkezései, figyelemmel a Pp. szabályainak alkalmazására 6-12.

¹⁷⁹ Az rCtv. főszabályként a fokozatosság elvének követelményét támasztotta, – kivételes jelleggel – mégis lehetővé tette a cégbírak részére a megszűntnek nyilvánítás alkalmazását abban az esetben is, amikor előzetesen nem került sor valamennyi intézkedési lehetőség kimerítésére. (Gál J.: Törvényességi felügyeleti változások *Céghírnök* 1997/4. 11.)

¹⁸⁰ Ctv. 84. § (2); Fővárosi Ítéltábla 16. Cgtf.43.906/2009/2.; Gyarmati-Rózsa-Szegediné: i.m. 350.

¹⁸¹ Cgt.06-11/000052; Cgt.06-10/000913

¹⁸² Cgt.06-10/000945; Cgt.06-10/000961

¹⁸³ Cgt.06-11/000006

¹⁸⁴ Cgt.01-09/903690

ismételt felhívás¹⁸⁵ vagy az ismételt felhívás, a pénzbírsággal sújtás,¹⁸⁶ elvétele pedig kétszeri törvényes működés helyreállítására irányuló ismételt felhívás.¹⁸⁷

A cégbíróságok gyakorlatának elemzése eredményeként megállapítható, hogy KTC kivételével a bíróságok a cég közhiteles regiszterből való törlése előtt tipikusan egy-két enyhébb súlyú jogkövetkezménnyel járó intézkedést alkalmaznak; a Ctv. 81. § intézkedéseinek egymást követő alkalmazása, véleményünk szerint is csak az eljárás időbeni elhúzódását jelentené anélkül, hogy eredményre vezetne.

Az ügy érdemében hozott, eljárást befejező, megszűntnek nyilvánító végzésben – figyelemmel a hitelezői érdekek minél teljesebb kielégítésének a követelményére – a cég működéstől való eltiltása, megszűntnek nyilvánítása mellett egyúttal rendelkezni kell a cég jogutód nélküli megszűnésére irányuló eljárás megindításáról, ha pedig a cégre vonatkozó anyagi jogszabályok szerint sem végelszámolás, sem felszámolás nem foganatosítható, úgy ennek tényéről haladéktalanul értesíteni kell az állami adóhatóságot.¹⁸⁸

A végzésekben egyöntetűen kényszer-végelszámolási eljárás, mint szankció jellegű törvényességi felügyeleti eszköz¹⁸⁹ iránti intézkedés került rögzítésre; viszont annak folyamánként, hogy az esetek többségében sikertelen volt a cég képviselőjével való kapcsolatfelvétel, emiatt pedig nem került átadásra a társaság iratanyaga, illetőleg vagyona, a végelszámolók rendre a végelszámolási eljárás befejezettnek nyilvánítását és egyúttal a felszámolási eljárás elrendelését kérték.¹⁹⁰ A cégbíróság valamennyi érintett cégügyben megállapította a végelszámolói kérelem megalapozottságát, végzésében pedig kezdeményezte a társaság felszámolását;¹⁹¹ ugyanezen végzésben döntött arról is, hogy a végelszámolót – erre irányuló kérelmére tekintettel – jelöli-e ki felszámolóként¹⁹² is.

¹⁸⁵ Cgt.03-09/104123; Cgt.03-09/115240; Cgt.03-09/113290; Cgt.03-09/116419; Cgt.03-09/116069

¹⁸⁶ Cgt.03-09/109533; Cgt.03-03/100307; Cgt.03-06/111189; Cgt.03-06/000161

¹⁸⁷ Cgt.03-09/113740

¹⁸⁸ Ctv. 84. § (1)

¹⁸⁹ Fővárosi Ítéltábla 13. Cgf.43.427/2008/3.

¹⁹⁰ Jelen esetben tehát a végelszámoló nem maga kezdeményezte a felszámolási eljárást a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 22. § (1) b) alapján, hanem a fent hivatkozott jogszabály 22. § (1) c) alapul vételével a cégbíróságtól kérte azt. (lásd erről még Nochta T.: Társasági jog, Dialóg Campus Bp.-Pécs 2011. 206-209.) Ezen megoldást egyébként Zóka Ferenc a Pp. 227. § (1) alapján, a bíróságnak a végelszámolást elrendelő határozatához való kötöttsége folytán teljesen elfogadhatatlannak tekinti. (A cég működéstől eltiltása, és megszűntnek nyilvánítása *Cégíró* 2003/3. 3.)

¹⁹¹ Cgt.13-10/002843

¹⁹² Juhász L.: Felszámolás-felszámolási költségek *Gazdaság és Jog* 2006/5. 5.: „A bíróság által végzéssel kijelölt, állami feladatokat ellátó teljesítési segéd (megbízott), aki elsősorban a hitelezői érdekek hordozója teljes anyagi felelősség mellett.”; Bíró Gy.: A felszámoló jogi helyzete *Gazdaság és Jog* 1999/5. 11.: „névjegyzékbe felvett potenciális megbízott, aki a megbízója érdekében, annak költségére, díjérdekelt és legfeljebb működési készleteit kockáztatva végzi teljes anyagi felelősség mellett sajátos szaktudást igénylő feladatát”.

Korábban abban a kérdésben, hogy a végelszámoló kinevezhető-e egyazon eljárásban felszámolónak is, a jogalkalmazói gyakorlat három irányba mutatott.

A Szegedi Ítéltábla e kérdésben a következőképpen foglalt állást: *”a körülmények ismeretében, a munka és a költségmegtakarítás érdekében a végelszámoló felszámolókénti kijelölése kifejezetten indokolt, praktikus és ilyen módon garantált a végelszámolási tisztelet ellátó felszámolási szervezet költségeinek legalább részben való megtérülése;”*¹⁹³ egyezővel nem tartotta aggályosnak a végelszámoló felszámolóként való kijelölését ugyanazon cégeljárásban. Pest megyében a cégbírói végzésekből az olvasható ki, hogy csak abban az esetben került ugyanazon személy egyazon eljárásban végelszámolóként és felszámolóként kirendelésre, amennyiben a végelszámolói eljárásban felmerült költségigényéről lemond.¹⁹⁴ A harmadik álláspontot képviselők teljesen elzárkóznak e fenti megoldástól, arra hivatkozva, hogy a végelszámolóként eljáró személy a felszámolási eljárásban végelszámolói díja, költségtérítése, Áfa-követelése erejéig maga is követelést fogalmaz meg. A jelenleg követendő, viszonylag egységesnek tekinthető álláspont a Szegedi Ítéltábla döntésével azonos.

Végző lépésként nem marad más, mint a cég cégjegyzékből való törlése, a cég megszűntetése: a cég jogutód nélküli megszűnésére a cégbíróság törlést elrendelő végzése jogerőre emelkedésének napjával kerül sor,¹⁹⁵ felszámolási eljárás keretében pedig a felszámolási eljárást lefolytató törvényszéknek az adós társaság megszűntetéséről szóló végzése jogerőre emelkedésének napjával.¹⁹⁶

Összegzőképpen, magunk részéről aggályosnak tekintjük a cégbíróság részéről a kényszer-végelszámolási eljárás elrendelését, ugyanis előre belátható a végelszámoló tevékenységének sikertelensége, mindazon okoknál fogva, amelyeket már a felszámolóbiztos jogintézményénél ismertettünk. Ennek köszönhetően: a költségek duplikációja¹⁹⁷ és az eljárás időbeni elhúzódása következik be, jóllehet a forgalom biztonsága és a cégnyilvántartás közhitelessége megköveteli, hogy a körülményekhez képest a legrövidebb időn belül kerüljön sor a fantomcégek cégnyilvántartásból való törlésére. A törvényességi felügyeleti eljárás időtartamának csökkentésével többnyire megakadályozhatóvá válik a céggel szembeni, be nem hajtható követelések felhalmozódása. Mindezek tükrében üdvöztetőnek tekinthető a jelenleg hatályos Ctv. azon

¹⁹³ Szegedi Ítéltábla Cgtf. III.30.442/2005/2.

¹⁹⁴ Cgt.13-10/002843

¹⁹⁵ Kúria Cgf. VII.32.815/1999.

¹⁹⁶ Kúria 5/1999. Polgári jogegységi határozata

¹⁹⁷ A végelszámoló és a felszámoló díja is megállapításra kerül.

rendelkezése, mely lehetővé tette, hogy a cégeket egyetlen eredménytelen, sikertelen intézkedés után is megszűntnek lehessen nyilvánítani, feltéve, hogy további szankciók céggel szembeni igénybe vétele már előre láthatólag meddő próbálkozásnak bizonyul.

6. Záró gondolatok

A görcső alá vett cégbíróságok jogalkalmazói gyakorlatának összevetése, elemzése eredményeként a következő megállapítások tehetőek: az egyes cégbírósi gyakorlatok, illetve a cégbírói döntések a Ctv. különféle bírói jogértelmezésnek teret engedő szabályanyagának köszönhetően igen eltérő képet mutatnak. Minden egyes cégbíróság, minden egyes cégbíró sajátosan értelmezi a Ctv. rendelkezéseket, s más utat követnek a cégek törvényes működésének helyreállítása érdekében. Egyesek, élve a Ctv. adta széles szankciós kálával több intézkedést foganatosítanak a cég törlését megelőzően, mások a törvényes működés helyreállítására irányuló felhívást követően azonnal törlik a céget a cégnyilvántartásból.

A lehető legalkalmasabb intézkedés kiválasztására vonatkozó elv álláspontunk szerint nem kerül betartásra, ennek legnagyobb akadályát egyébként a korábban hatályos cégtörvények által megkövetelt *fokozatosság elvének cégbírák általi megtartásában* látjuk, jóllehet ezen elv sem teljes mértékben kerül megtartásra, különösen BKTC és FTC gyakorlatában. Meglátásunk szerint a szankciók megválasztásánál irányadónak kellene tekinteni azt, hogy a céggel szembeni kapcsolatfelvétel szinte lehetetlen, ennek folytán olyan intézkedések kiszabása, melyek a cég oldaláról elérhetőséget igényelnek, mellőzendőek, mivel ezektől eleve nem várható eredmény.

Véleményünk szerint a bejegyzéskor, valamint a már bejegyzett cégek működésének ellenőrzése során a jelenleg tapasztalhatónál fokozottabb figyelmet kellene fordítani a fantomcégek kiszűrésére. Ezen felül reményeink szerint a kutatás eredményei, a normaanyag és az egyénileg felépített elméleti megoldás, az alkalmazott módszertan, illetve az elemzett cégbíróságok döntési mechanizmusainak összevetése eredményeként megfogalmazott javaslatok és a *de lege ferenda* gondolatok alapul szolgálhatnak a Ctv. jövőbeni módosításának elméleti megalapozásához is; különösen az intézkedések ismételt és együttes alkalmazásánál, a pénzbírságot kiszabó és felügyelőbiztost kirendelő szankciók tükrében, valamint az eljárás megszüntetés és a kérelem elutasítás kettőseénél.

A cégbíróságokon töltött idő alatt beláthatóvá vált, hogy a cégbírói karra nehezőlő ügyteher a viszonylag rövidre szabott határidők megtartását szinte teljesen lehetetlenné teszi, ennek orvoslásul fontosnak tartjuk a későbbiekben a határidők meghosszabbítását, biztosítva ezzel a megalapozott bírói döntések meghozatalához szükséges időt.

Meggyőződésünk szerint a 2012. év elején módosított Ctv. rendelkezések a fantomcégekkel szembeni fokozottabb küzdelmet hivatottak szolgálni különösen:

- a kiemelt jelentőségű ún. adóregisztrációs eljárás,¹⁹⁸
- az egyszerűsített eljárással történő cégbejegyzési kérelem illetékének számottevő megemelése,¹⁹⁹ valamint
- a Ctv.²⁰⁰ és a Gt.²⁰¹ vezető tisztségviselőre vonatkozó összeférhetetlenségi,
- a tisztség viselését kizáró,
- a társaságok fizetéseképtelen helyzetében a vagyoni felelőssége tágulását, illetve
- a tagsági jogviszony létesítését szigorító szabályai.

Továbbá üdvözlendőnek tartjuk, hogy – 2012. március 1-i hatállyal – egyrésztől visszaállítják a kézbesítési megbízott intézményét,²⁰² másrésztől, hogy kivezetésre kerül a Ctv.-ből az ügyvédi székhelyszolgáltatás cégtörvényben történő szabályozása és, hogy a székhelyvalódiság vizsgálatának jogát újra a cégbíróság hatáskörébe visszaadják,²⁰³ belátva, hogy e jogosultság kizárólag ügyvédekre és közjegyzőkre telepítése önmagában nem vezet eredményre.

A kodifikációs bizottság maga is felfigyelt a „csalárd csődöt okozók”²⁰⁴ térhódítására, amelyekkel szemben fel kívánja venni a harcot. Ennek érdekében kerül bevezetésre a kényszertörlési eljárás.²⁰⁵

A kutatás alapján azonban megállapítható, hogy a jelenlegi és a közeljövőben hatályba lépő szabályok csupán kezdeti lépések a kívánt cél, a fantomcégek ellehetetlenítésének eléréséhez. A jogalkotónak át kell gondolni a hatályos rendelkezéseket és meg kell találnia a helyes lépéseket annak érdekében, hogy a tudatosan hátrányos szervezeti politikát folytató cégek anomáliái ne egy esetleges csőd, vagy felszámolás után kerüljenek napvilágra.

Meglátásunk szerint komoly kihívást jelent a jelenleg több irányba mutató cégbíróági jogalkalmazó gyakorlat egységes útra terelése. Ennek érdekében a jövőben mind a Kúriának és az Ítéltábláknak, mind a jogalkotónak komoly szerepet kellene

¹⁹⁸ Ctv. 36. § (4a)

¹⁹⁹ Itv. 45. § (3) *Hatályos: 2012. III. 1-től.*

²⁰⁰ 10. § (3); 22/A. §; 24. § (1) h); 27- 29. §§-ok egyes rendelkezései *Hatályos: 2012. III. 1-től.*

²⁰¹ 5. § (5); 23. § (3)-(9); 30. § (3) *Hatályos: 2012. III. 1-től.*

²⁰² Ctv. 31. §

²⁰³ Ctv. 7. §

²⁰⁴ Gyenis: *Erkölcscsőszök HVG 2011/42.* 80.

²⁰⁵ Ctv. 116-118/A. §§ *Hatályos: 2012. III. 1-től.*

felvállalnia. Reményeink szerint a jövőben egy gyakorlati tapasztalatokon nyugvó, ésszerű megoldásokat, többnyire kógens jellegű rendelkezéseket magában foglaló Ctv. kerül megszövegezésre.

7. Hivatkozott jogszabályok

1. Magyarország Alaptörvénye
2. 1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmánya
3. 1952. évi III. törvény a Polgári perrendtartásról
4. 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról
5. 1997. évi CXLV. törvény a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról
6. 2006. évi IV. törvény a gazdasági társaságokról
7. 2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról
8. 2011. évi CXCVII. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény, a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény, továbbá az ezekkel összefüggő egyes törvények módosításáról
9. 79/2004. (IV. 19.) Korm. rendelet a postai szolgáltatások ellátásáról és minőségi követelményeiről
10. 21/2006. (V. 18.) IM rendelet a cégbejegyzési eljárás és a cégnyilvántartás egyes kérdéseiről
11. 23/2006. (V. 18.) számú IM rendelet a törvényességi felügyeleti eljárásban közreműködő felügyelőbiztos díjáról
12. 49/2007. (XI. 14.) IRM rendelet az ügyvédi székhely szolgáltatásról (hatályon kívül helyezve)
13. 36/2010. (V.13.) IRM rendelet a felszámolók, a vagyonfelügyelők és az ideiglenes vagyonfelügyelők elektronikus kijelölésének szabályairól
14. A Magyar Ügyvédi Kamara 1/2007. (XI. 19.) számú szabályzata a székhelyszolgáltatásról

8. Felhasznált irodalom

1. A bíróságok gyakorlatából: Kézbetétési vélelem a törvényességi felügyeleti eljárásban, *Céghírnök* 2010/4. 11-13.
2. A bíróságok gyakorlatából: Törvényességi felügyeleti eljárás kezdeményezésére jogosultság, *Céghírnök* 2011/1. 7-8.
3. A bíróságok gyakorlatából: Törvényességi ügyben beadott elektronikus fellebbezés megítélése, *Céghírnök* 2010/7. 10-12.
4. Balogné Kovács J.: A végelszámolói díj jogi státusza és a felszámolóként való kijelölés összeférhetetlenségének szabályai, *Céghírnök* 2010/4. 5-6.
5. Bíró Gy.: A felszámoló jogi helyzete, *Gazdaság és Jog* 1999/5. 10-15.
6. Bodor M.-Tőkés G.-Wellmann Gy.: Társasági határozatok bírósági felülvizsgálata, CO-NEX-TRAINING Bp., 1993.
7. Czene K.-Papp T.: A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény magyarázata, Magyar Hivatalos Közlönykiadó Bp., 2007.
8. Duxné Velcsov K.: A törvényességi felügyeletre vonatkozó szabályok változásai. In: *Acta Juridica et Politica Tomus X. Lectum*, 2009.
9. Duxné Velcsov K.: Törvényességi felügyeleti eljárás, *Céghírnök* 1996/9. 8-10.
10. Felker L.: Perindítás a cégek törlése iránt, *Céghírnök* 2000/3. 11-14.
11. Felker L.: Perindítás és törvényességi felügyeleti kérelem I., *Céghírnök* 2001/11. 6-11.
12. Felker L.: Perindítás és törvényességi felügyeleti kérelem II., *Céghírnök* 2001/12. 6-10.
13. Fézer T.-Károlyi G.-Petró M.-Törő E.: A gazdasági szféra alanyai – gazdasági társaságok, Debreceni Egyetemi Kiadó Debrecen, 2011.
14. Gabányi J.: Gondolatok a cégbíróság törvényességi felügyeletéről, *Gazdaság és Jog* 1997/4. 7-11.
15. Gál J.: Gazdasági tárgyú jogszabályok tervezett módosítása, *Céghírnök* 2011/12. 5-6.
16. Gál J.: Végelszámolási kifogásról, *Céghírnök* 2005/5. 10-12.
17. Gál J.: A végelszámolási kifogásról, *Céghírnök* 1997/4. 3-5.
18. Gál J.-Kiss G.-Zara L.: A végelszámolási eljárás, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp., 2006.

19. Gál J.-Makai K.-Molnár G.-Mondok E.-T. Nagy E.-Rózsa É.: Társaság és cégjogi iratmintatár, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp., 2009.
20. Gál J.-Pálinkásné Mika Á.: Társasági jogi perek, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp., 2007.
21. Gál J.-Vezekényi U.: Cégjogi kalauz 2009, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp., 2009.
22. Gál J.-Vezekényi U.: Cégjogi iránytű, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Bp., 2006.
23. Gáspárdy L.(szerk.): Polgári nemperes eljárások, Novotni Kiadó Miskolc, 2001.
24. Gyarmati J.-Rózsa É.-Szegediné Sebestyén K.: A cégjog, Cent Könyvek, 2009.
25. Gyenge Z.: A felszámoló kijelölésének kérdései, *Céghírnök* 1997/5. 8-9.
26. Gyenis Á.: Erkölcsszöszök, HVG 2011/42.
27. Darai Péter: A cég székhelyével kapcsolatos gyakorlati kérdések, *Céghírnök* 2012/1. 9-13.
28. Hankovszky Zs.: A cég megszűnésének hivatalból való bejegyzéséről, *Gazdaság és Jog* 1997/7-8. 37-46.
29. Harsányi Gy.-Miskolczi B.-Ujváriné Antal E.: Társasági jog, Novotni Kiadó Miskolc, 2009.
30. Hámori A.: A végelszámolás, *Céghírnök* 1997/3. 3-5.
31. Hámori A.: Ismét a felszámolási költségekről, *Céghírnök* 2010/6. 5-6.
32. Horváth A.: Aggodalmak a fantomcégek törlése körül, *Céghírnök* 1996/1. 4-6.
33. Juhász L.: A felszámolói díj alkotmányellenes elvonásáról, *Gazdaság és Jog* 2003/6. 11-17.
34. Juhász L.: Felszámolás-felszámolási költségek, *Gazdaság és Jog* 2006/5. 5-8.
35. Juhászné Zvolenszki A.: Polgári eljárásjogi ismeretek, JATEPress Szeged, 2009.
36. Kapa M.: Polgári Perrendtartásról szóló 1952: III. törvény magyarázata I.-II. kötet, Magyar Hivatalos Közlönykiadó Bp., 2006.
37. Kemenes I.: A végelszámolás és a felszámolás viszonya, *Céghírnök* 1996/6. 5-7.
38. Kengyel M.: Magyar polgári eljárásjog, Osiris Kiadó Bp., 2008.
39. Kisfaludi A.: Társasági jog, Complex Bp., 2007.
40. Kisfaludy A.-Szabó M. (szerk.): A gazdasági társaságok nagy kézikönyve, Complex Bp., 2008.
41. Kiss D.: A polgári per titkai, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp., 2006.

42. Kiss G.: A végelszámoló kijelölésének joga magába foglalja a visszahívásának és új végelszámoló kijelölésének jogát, *Gazdaság és Jog* 2006/9. 25-27.
43. Lomnici Z.: Az illetékszabályok magyarázata és gyakorlata, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp., 2009.
44. Miskolczi Bodnár P. (szerk.): A gazdasági társaságok, KJK Bp., 1999.
45. Molnár A.: Az illeték viselése a szünetelés folytán megszűnt eljárásban, *Céghírnök* 2010/8. 10-13.
46. Németh J.-Kiss D.: A polgári perrendtartás magyarázata 1., Complex Bp., 2010.
47. Nochta T.: Társasági jog, Dialóg Campus, Bp.-Pécs, 2011.
48. Novotni Z.: A magyar cégjog újabb kérdései, *Magyar Jog* 1991/4. 196-198.
49. Pál L. (szerk.): Vezetők kézikönyve, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp., 2009.
50. Pálkásné Mika Á.: A törvényességi felügyeleti eljárás új rendelkezései, figyelemmel a Pp. szabályainak alkalmazására, *Céghírnök* 2007/1. 6-12.
51. Pálkásné Mika Á.: Pénzbírság a cégeljárásban II., *Céghírnök* 2000/12. 11-13.
52. Pap P. (szerk.): A cégtörvény magyarázata, Complex Bp., 2009.
53. Papp T. (szerk.): Társasági jog, Lectum Szeged, 2011.
54. Petrik F. (szerk.): Polgári eljárásjog, Kommentár a gyakorlat számára I. kötet, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp., 2011
55. Petrik F. (szerk.): Polgári eljárásjog, Kommentár a gyakorlat számára III. kötet, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp., 2011
56. Pintér I.: A fantomcégek törléséről, *Céghírnök* 2000/4. 11-12.
57. Rózsa É.: „Párhuzamos” törvényességi kérelmek, *Céghírnök* 1997/3. 3.
58. Sárközy T. (szerk.): Társasági törvény, Cégtörvény 2006, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp., 2006.
59. Sárközy T. (szerk.): Társasági törvény, Cégtörvény 2006-2007, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp., 2009.
60. Szente Cs.: A felszámoló díja és esedékessége, *Céghírnök* 1996/1. 6-8.
61. Török G.: A végelszámolás szabályozásának új helye, *Sárközy Tamás ünnepi kötet*, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Bp., 2006.
62. Új cégjog, Szerk.: Petrik Ferenc, KJK Bp., 1994.
63. Varga I.: A polgári nemperes eljárások joga, ELTE Bp., 2011.
64. Varjas G.: A cégbírság törvényességi felügyeleti eljárása, *Gazdaság és Jog* 2005/6. 10-14.

65. Vezekényi U.: A cégbíróságok törvényességi felügyeleti tevékenysége, *Gazdaság és Jog* 1994/3. 7-10.
66. Vezekényi U.: A cégek törvényességi felügyelete, *Cég és Jog* 2000/10. 2-6.
67. Vezekényi U.: A cégek végelszámolása, *Gazdaság és Jog* 1995/9. 3-6.
68. Zóka F.: A cég működéstől eltiltása, és megszűntnek nyilvánítása, *Céghírnök* 2003/3. 3-4.
69. Zóka F.: A törvényességi felügyeleti eljárás kézbesítési problémái, *Céghírnök* 2003/2. 3-4.
70. Zóka F.: A törvényességi felügyeleti eljárás kérdései, *Céghírnök* 1999/11. 7-10.

9. Alkotmánybírósági határozat

30/1994. (V. 20.) Alkotmánybírósági határozat

10. Jogalkalmazói döntések

A feldolgozott cégbírósági cégtörvényességi, valamint közzétett eseti bírósági döntéseket lásd lábjegyzetben.